ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4510 — 18/31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 9 ՌԱՄԱԶԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4510

درعلیه ده غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.Գ.	
» » » »	վեցամսեայ	70	»	
» » » »	եռամսեայ	40	»	
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.	Ր.
» » »	վեցամսեայ	20	15	5

Դրամը փոխադրէք փոստայի փող կ'ընդունուի,
դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի
խմբագրատուն:

ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յաճախ կը գրուի այս նիւթին վրայ և ամէն գրող իր խրատները ունի՝ ըստ որում մեր եկեղեցական երգեցողութիւններն ու արարողութիւններն ալ իրենց խրատները ունին։ Եւ որքա՛ն վսեմ են անոնք, վսեմ իրենց հրեշտակային գեղգեղներովը, վսեմ՝ իրենց հոգեկունչ իմաստներովը, վսեմ՝ իրենց ազդած ներշնչումներովը։ Ո՛չ յունական ծեթևեթները, ո՛չ լատինական բամբերգները, ո՛չ ասորական կերկերոտ նմանաձայնութիւնները, ո՛չ քրդական խաղոտ խաղերը, ո՛չ ալ հապէշական կափկափները՝ չե՛ն կրնար բաղդատութեան դրուիլ հայկական մեր հոգեզմայլ մեղուններուն հետ՝ որ եկեղեցին երկինքի կը փոխեն, մարդիկ հրեշտակներու հետ կը զուգաձայնեն և Աստուած կ'ունկնդրէ։ Ձայներու, եղանակներու ու քրիստոնեայ ազգերու երգեցողութեանց կեդրոնն է Երուսաղէմ, ո՛վ որ չէ՛ եկած Երուսաղէմ ու չէ՛ լսած օտար ազգերու տարօրինակ այդ խառնաձայնութիւնները՝ չէ՛ կարող կատարելապէս ըմբռնել այս ճշմարտութիւնը ու զգալ թէ՝ որքա՛ն, արդարև, սիրուն են մեր շարականները ու մենք որքա՛ն նուազ երախտագէտ ենք հանդէպ անոնց։ Կը ձանձրանանք մտիկ ընել, մտիկ կ'ընենք առանց յափշտակուելու, կ'երգենք ծամածռելով՝ առանց անոնց իմաստին թափանցելու ու կը խեղաթիւրենք զանոնք՝ խիստ շատ անգամ մեր քմահաճոյքին ծառայեցնելով։

Ո՛րքան զմայլելի են մեր երգեցողութիւնները՝ այնքան պատկառելի են նաև մեր եկեղեցական արարողութիւնները՝ որոնց զուգակշիռ չե՛ն կրնար գալ ուրիշներ, սակայն միևնոյն քմահաճոյքը՝ զանոնք ալ շատ անգամ ու շատ տեղեր կ'ենթարկէ այնպիսի տարօրինակ ձևակերպութիւններու որ ստուեր կ'ածեն անոնց երկնածորան վճիտ լուսաւորութեան վըրայ, և այս ամէնուն չարժառիթն է միակերպութեան պակասութիւնը։

Ճշմարտութիւնը ըսելու համար պէտք է խոստովանիլ որ՝ բաց ի Հայ. Եկեղեցւոյն՝ չկայ քրիստոնեայ յարանուանութեան ուրիշ եկեղեցի մը՝ որ միակերպութիւնը չյարգէ։—Կ'երթաս գիւղ մը, կը տեսնես հոն շինական յոյն կղերն ու լատին քահանան իրենց գիւղական եկեղեցիներուն մէջ. կը լսես իրենց երգեցողութիւնները, հանդիսատես կ'ըլլաս արարողութիւններուն ու կը նշմարես միևնոյն ձևերը արարողութեան, միևնոյն չափն ու եղանակը երգեցողութեան՝ ինչ որ պիտի լսէիր ու տեսնէիր Պոլսոյ իրենց եկեղեցիներուն մէջ, Երուսաղէմ, կամ, այլուր։ Մերը, սակայն, ասոր բոլորովին հակառակն է. կերպ մը հո՛ս, կերպ մը հո՛ն, կերպ մըն ալ ուրիշ տեղ։ Հոս շարականի եղանակներու երկար ու ձանձրալի քաշքշուկ մը, հո՛ն այլանդակ հապճեպ փութկոտութիւն մը, ուրիշ տեղ նոյն շարականին անհեթեթ եղանակ մը։ Հո՛ս կղերին բերնին մէջ ծեքծուռ ձևեր կ'առնեն ընթերցուածները, հո՛ն բոլորովին չոր ու ցամաք կը դառնան. հո՛ս սովորոյթ մը ինքնակամ, հո՛ն ձևակերպութիւն մը օտարամուտ ... իսկ արարողութիւնները ...— մի՛ հարցնէք. կրնամ ըսել ո՛րքան Հայ եկեղեցի կայ այնքան ալ եկեղեցական արարողութեանց տարբերութիւն կայ, հո՛ս նախատօնակ, հո՛ն թափօր, հո՛ս ուրիշ աղօթք, հո՛ն ուրիշ մաղթանք, հո՛ս խաչի արարողութիւն, հո՛ն Յարութեան տօն, ո՞րն է ուղիղը.— մէկը չի գիտեր։ Կարդա՛ Ս. Էջմիածնի Օրացոյցը, հո՛ն պիտի տեսնես տօնական օրերու հրահանգներ, ձեռքդ ա՛ռ Կ. Պոլսոյ Օրացոյցը՝ հո՛ն ալ կարդա՛ տօնական խել մը այսպէս առանձ ու պիտի շուարիս անշուշտ տեսնելով երկու օրացոյցներու տարբերութիւնները իրենց հրահանգներուն մէջ. ո՞ր մէկին հետևիլ... մէկը բղխած է Հայրապետական Աթոռէն, միւսը կարգադրուած է Կրօնական Ժողովի մը աչքին առջև, իսկ Երուսաղէմ ալ իր Օրացոյցը իրեն կը վերապահէ։

Ի մէջ այլոց, հետևեալը կրնայ հաստատել մեր ըսածները. Օրինակի համար, յառաջիկայ շաբաթ օր, դեկտ. 9, Ս. Աստուածածնի ի յղանալն Յղութեան տօնն է. արդ, ով որ Էջմիածնի Օրացոյց ունի իր ձեռքը՝ նոյն շաբաթ իրիկուն որ Յարութեան նիրհակամուտ է, Սուրբ Աստուածը պիտի կարդայ Որ յարեաւով, բայց Աստուածի «Թարգմանին տեղ Մայր Սուրբ պիտի ըսէ՛ ու ետքը սովորական Համբարձին, այսինքն Սուրբ եւ Տէր Շարականը պիտի երգէ, իսկ այն որ Պոլսոյ Օրացոյցը ունի, Յարութեան պիտի կարդայ, և Երուսաղէմի Օրացոյց գործածողն ալ պիտի վարուի այնպէս՝ ինչպէս պէտք է վարուիլ, երբ յիշեալ տօնը շաբաթ կամ կիրակի չպատահելով ուրիշ պարզ օր մը հանդիպի, ինչպէս կ'ըլլայ շատ անգամ։

Տարբերութիւններու երկար շարք մը ներկայած պիտի ըլլայինք մեր ընթերցողներուն՝ եթէ մի առ մի գրէինք, բայց մեր նպատակն է խոնարհաբար խնդրել Նորին Ս. Օծութիւն Սրբազան Հայրապետէն, և Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքներէն՝ որ հաճին, համաձայնութեամբ վերջ մը տալ սոյն անտեղութեանց։ Լաւագոյն կ'ըլլայ եթէ եկեղեցւոյ Սրբազան Հարք եւս իրենց մասնաւոր կարծիքները յայտնեն երգեցողութեանց ու արարողութեանց միակերպութեան մասին։ Ինչո՞ւ համար եպիսկոպոս մը քմահաճոյքը պիտի ունենայ այս ինչ գաւառի կամ քաղաքի եկեղեցւոյն մէջ այս ինչ Սուրբին համար նախատօնակ մը սահմանել և կամ արդէն սահմանուած նախատօնակը վերցնել կամ անոր տարբեր ձև մը տալ. ինչո՞ւ համար եկեղեցական զանազան արարողութիւններ զանազան ձևերով պիտի կատարուին այս ինչ քաղաքին կամ այն ինչ գիւղին մէջ, ինչո՞ւ, քանի որ ձայնագրութիւնը ծաւալած է մեր մէջ ալ, ամէն տիրացու, տէրտէր կամ վարդապետ իրենց ուզածնուն պէս պիտի ձայնագրեն շարական մը, և ուզածնուն պէս պիտի երգեն՝ մէկը կէս ժամ իր քէֆին համար hարց մը երգելով և ուրիշ մը երկու վայրկեանի մէջ աւարտելով այն սքանչելի շարականը՝ առանց մտածելու թէ՝ ժողովուրդը եկեղեցի եկած է՝ ո՛չ քնանալու՝ տաղտուկ պատճառելու չափ երկար երգեցողութիւններէ թմրած, ո՛չ ալ այլանդակ, անախորժ ու հապճեպ երգեցողութիւններէն նողկանք զգալով մեկնելու թէ՝ ինքը եկեղեցի եկած է աղօթելու համար եւեթ։ Ասո՛նք են ահա՛ այն միակ պատճառները՝ որ կը ցրտացնեն Հայ ժողովուրդը իր պանծալի եկեղեցիէն։

Եթէ մեր եկեղեցին ունենայ իր արարողութեանց միակերպութիւնը, եթէ չափ ու սահման դնէ իր երգեցողութեան՝ որ թէպէտ արեւելեան ու հնադարեան՝ սակայն աւելի մօտ է սրտի, և հաճելի միանգամայն այն հինաւուրց Աստուծոյն՝ որ Դաւթի արեւելեան սաղմոսներն ու սաղմոսարանը աւելի ընտրեց քան արեւմտեան երգեհոնը՝ զոր կ'ուզուի մտցնել մեր եկեղեցւոյ մէջ։ Անշուշտ Արեւելեան Մամուլի Պ. Կարապետ Ստեփանեանը իրաւունք պիտի տայ մեզ և «հայհոյանք, վեղանշում ու նզովք» և կամ, «մոլեռանդութեան ծնունդ» չպիտի համարի մեր այս յօդուածը՝ որով կը զմայլինք մեր եկեղեցւոյ հոգեբուխ շարականներու արեւելեան սրտայոյզ եղանակներուն վրայ։ Եթէ երգեհոնը պատճառ կը համարուի ժողովրդական ջերմեռանդութեան, Իզմիրի պէս մէկ կամ երկու գաւառներ ալ դիցուք թէ կարող կ'ըլլան մտցնել իրենց եկեղեցիներուն մէջ ու Իզմիրի և մէկ քանի գաւառացի ժողովուրդ՝ որուն ջերմեռանդութիւնը երգեհոնի մէջ պիտի փնտռուի, պիտի ըլլան եկեղեցասէրներ, բայց անդին, ներքին գաւառներու ժողովուրդը՝ որ կանոնաւոր երգեցողութիւն մը չունի և շատ հեռու է տակաւին երգեհոնը իր եկեղեցիին մէջ ընդունելու, այդ ժողովուրդը ի՞նչ պիտի ըլլայ. ո՛չ. նախ մեր եկեղեցական արարողութեանց ու երգեցողութեանց միակերպութիւնը մեր հոգածութեան առարկայ ընենք, ետքը կը խորհինք երգեհոնին վըրայ ալ...։

Երուսաղէմ, 7 դեկտ. 19 0

Վ. ԲՈՑՐ

ԴՐԱՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՄԱՆՉԷՍԹՐ, 21 դեկտ. 1900

Ընդհանուր գաղափար մը կար թէ վերջին հինգշաբթի օր Անգլիոյ Պանքան իր զեղչի սակը 5ի պիտի բարձրացնէ — ի նկատի առնելով դրամի հրապարակին և Պանքային պահեստի կլրայն վիճակը — սակայն երբ հաստատուեցաւ թէ դէպ ի օտար հրապարակները եղած ոսկիի առաքումները դադրած են և թէ Պէրլինի և Բարիզի մէջ չէին սակերը բարձրանալ սկսած են՝ համոզում գոյացուեցաւ թէ Պանքային տնօրէնները հարկ չպիտի զատեն Ծնունդէն առաջ սակի բարձրացում մը որոշել։ Այս վերջին համոզումն էր ճիշդ որ հաստատուեցաւ իրականութեամբ, զի երէկուան Պանքային շաբաթական ժողովին մէջ որոշուեցաւ պահել տոկոսի սակը հարիւրին 4, թիւ մը որ անփոփոխ կը մնայ գրեթէ 5 ամիսներէ ի վեր։

Պանքային այս որոշումը կը հաստատէ սա պարագան թէ հաւանական չէ սակի փոփոխում մը տարեգլխէն առաջ. հակառակ պարագային՝ անշուշտ Պանքան նախամեծար պիտի համարէր երէկ ընել այդ փոփոխումը քան թէ յառաջիկայ հինգշաբթի, որ Ծնունդի տօներուն և Պորսայի վճարերին մէջտեղը իյնալով՝ սեղանաւորական հրապարակին կրնայ անպատեհութիւններ և դժուարութիւններ պատճառել։ Սակին անփոփոխ մնալը շատ լաւ ազդեցութիւն մը բրած է հրապարակին վրայ ընդհանրապէս, զի ճիշդ այս միջոցիս, Տարեգլխոյ մօտ, ընդհանուր հաշուոց կարգադրման համար սովորականէն շատ աւելի դրամի պէտքը զգալի է թէ՝ առեւտրական և թէ սեղանաւորական ամէն շրջանակներու մէջ։ Առատ դրամ ըլլալով ճիշդ հիմայ հրապարակին վրայ՝ օրէ օր փոխատուութեանց սակը այժմ հարիւրին 3էն 3ուկէս և ամսուն վերջը վճարելի հարիւրին 4 է։ Գալով լաւագոյն եռամսեաներու զեղչերուն, մինչեւ Պանքային որոշման յայտնուիլը՝ հարիւրին $4\frac{1}{8}$էն $4\frac{1}{4}$ էր, սակայն յետոյ թուլցաւ և $4\frac{1}{8}$էն խոշոր գործառնութիւններ եղան։— Սեղանաւորական գործառնութեամբ զբաղողները յիշելու են թէ անցեալ տարի այս միջոցիս Անգլիոյ Պանքային տոկոսի սակն էր հարիւրին 5, և դրամի ա՛յնքան նուազում կար որ բաց հրապարակին վրայ եռամսեայ թուղթերուն վրայ մինչեւ հարիւրին 7 սակ պահանջուեցաւ, և փոխառութեանց սակերն ալ համեմատաբար շատ բարձր էին։

Վերջացող շաբթուն մէջ օտար հրապարակներու հետ Պանքային ունեցած հնչուն դրամի փոխանակութեանց կշիռը ի նպաստ առաջիններուն էր, 45,000 ա. ո.ի աւելի ոսկեդրամ արտածուած ըլլալով, միւս կողմէ ալ 926,070 ա. ո. շըրջաբերութեան հանուեցաւ ներքին խընդրանաց համար, որով պանքային ձոյլ ոսկիի և դրամի պահեստը 971,070 ա. ո.ի նուազում մը ունենալով՝ իջաւ 30 միլիոն 132,363 ա. ո.ի։ Անցեալ տարուան այս ժամանակամիջոցին պահեստի գումարն էր 29,295,617 ա. ո.։ Նոյնպէս թղթադրամի պահեստը նուազեցաւ 1,360,880 ա. ո., իջնելով 18,273,773 ա. ո.ի.— Անցեալ տարուան նոյն թուականին գումարը ըլլալով 17,335,927 ա. ո.։ Եւ թէեւ պահեստին համեմատութիւնը պարտքին հանդէպ % $1\frac{3}{8}$ պակաս է այժմ քան ինչ որ էր նախորդ շաբթուան մէջ, հասնելով $40\frac{1}{4}$ %ի վրայ, սակայն անցեալ տարուան համեմատութիւնն էր 37 %։

Վերջանալու մօտ եղող տարւոյն սկիզբը, դրամի սակը մինչեւ 6 % էր, յունուար 25ին ինկաւ անմիջապէս 4 %ի։ Իրաւ է թէ յետնեալ ինչպէս նաեւ աւելցուած տուրքերու գանձումները պանքային դիրքը պիտի զօրացնեն, սակայն ասոր արդիւնքը պիտի ըլլայ միւս կողմէ բաց հրապարակին սեղմումը։ Ասոր վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ գանձային մուրհակներով եւայլն կառավարութեան քաշած դրամը հրապարակէն — պանքային միջոցաւ—որուն գումարը կը հասնի 30 միլիոնի չափ։

Եւ որովհետեւ Թրանսվալի պատերազմը դեռ վերջանալու երեւոյթ չունի, շատ հաւանական է որ կառավարութեան պանքային ունեցած պարտքը, շատ աւելի խոշոր գումարներու հասնի, մանաւանդ որ ընդհանուր պարտուց տոկոսներն ալ վճարել հարկ է նոր տարւոյն սկիզբը։

Այս պատճառներով յառաջիկայ ամիսներուն մէջ տոկոսի սակին բարձրանալը հաւանական կը նկատուի։

Ա. Գ.

ԹԱՂԱԿԱՆՆԵՐԸ

Անցեալները ներկայացուցած ըլլալով Անօգուտը, որուն մեր թաղական մարմիններուն մէջ գոյութիւնը մեր ընկերութեան մէջ ցաւալի երեւոյթներէն մէկն է, այս անգամ կու գամ ծանօթացնել Անտանելի քաղաքականները, որոնց ներկայութիւնը նմանապէս յուսահատեցուցիչ հանգամանք մը ունի դժբաղդաբար։

Սոսկ իրենց կամքին համար ապրող, եսին հետ զբաղող ազգ. անհատներ են անտանելի թաղականները։ Իրենց համոզումները, իրենց զգացումները, որոնց մէջ անձնականը գերակշիռ դիրք մը ունի, քու վրադ կ'ընեն այն տպաւորութիւնը որ իրենց ներկայութիւնն իսկ քովդ ճնշող ու անհաճոյ կը զգաս։ Շատ քիչ բացառութեամբ անտանելի թաղականներ ճանչցած եմ որ անձնական շահուն հետ, քիչ մըն ալ փառասիրութիւն չունենան։ Ոմանց քով այս վերջինը աւելի յորդ է, և կան ալ որ բոլորովին այս զգացման գերի եղած են և ցուցամոլ քաղաքականներ կ'ըսուին։

Ամէն օր, ամէն քայլափոխի կը պատահինք իրենց, մեր ամէն դասակարգին մէջ ալ կան տարաբաղդաբար։ Կամ ձեռքէ հանուած ընկերական դիրք մը կամ լոկ երեւնալու տենչը, զոր տեսակ մը մտային ախտ կ'ենթադրեմ, ստիպած են կ'ըսեմ իրարու այս ազգայինները իրենց ձանձրացուցիչ դերը շարունակելու, և սակայն այպանելի՛։

Բնաւ չմտածելով թէ այդ ձանձրոյթ առթել իրենց պատիւը կրնայ տկարացնել, իրենց յուշատետրէն սրբած են փափկանկատութիւն ու ակնածութիւն ըսուած զգացումները, անվերջ, անհատնում նազ մը ունին զոր եղբայր եղբօր դուռնուրեք կ'ընէ։ Իրենցմէ բարձր եղող ազգայնոց շողոմ և հաճոյակատար ձևեր թափելու անվերջանալի մարմաջ մը ունին։ Ու կը տեսնեմ որ այս միևնոյն զգացումներով նոյն իսկ իրենց զբաղումն ալ կը մոռնան ու դունէ դուռ, խանութէ խանութ իրենց ապրանքը սպառելու, քամբասելու, շաղակրատելու և շողոքորթելու կը շրջին։

Երբ այնպիսի խնդիր մը ծագի, որ քիչ շատ կրթական բնութիւն մը ունի, Անտանելի թաղականները շղթաներով իսկ կարելի չէ կեցնել. խնդրոյ տեսակին համեմատ համակ գործունէութիւն եւ կրթասիրութիւն կը դառնան, բայց միշտ խօսքով։ Այս կարգի խնդրոյ մէջ ուր ներկային հեղինակութիւնը իրենց յայտնած գաղափարներով ի յայտ կու գայ, միայն Անտանելի թաղականներ անորոշ ու անգոյն մտադրութիւններ կը յայտնեն։ Իրենց ճառամախոսութեան մէջ որ անվերջանալի է, այնպիսի դիրք մը կը բռնեն, որ յետոյ խնդիրը ինչ ելք ալ ունենայ իրենց յարմար է ըսելու. «Էֆէնտիմ, վերջապէս մեր ըսածը, մենք օրեր առաջ գուշակած էինք»։

Անտանելի թաղականները միշտ կը քննադատեն, կը խծբծեն ուրիշի մը գործերը։ Սնապարծութեան մէջ միշտ, առաջին մրցանակը կը շահին. իրենք մարդասիրութեան ու խղճմտութեան մարմնացումներ ըլլալնին կը վերագրեն այն թարմ տեղեկութիւնները զորս ունին ընտանեկան կագ ու կռիւներուն վրայ, որոնք սուտ ալ ըլլան և բնաւ լոյս աշխարհ չեկած բաներ են, հակառակ այն ձանձրալի տպաւորութեան զոր անխնայ կը սփռեն զիրենք ճանչցողներու վրայ. ինծի համար զարմանալին այն է որ Անտանելի թաղականները կը կատարեն այն տեսակ գործեր, որոնք խղճի կատարեալ հանդարտութիւն և իրենք իրենց վրայ խորունկ հիացում մը ենթադրել կու տան։ Թաղականները միշտ դիմացդ կ'ըլլան և այն կերպ անմեղ առաջարկներ մը կ'ընեն որ դուն անմիջապէս մտքիդ մէջ կ'ըսես. «բայց այս մարդիկը ինծի չարութիւն մը բրած են կը կարծէ՛, արդեօ՞ք խաբալ եմ»։ Թաղային գործերուն մէջ ինքզինքնին միակ հեղինակութիւնը կը կարծեն և ամէն բանի մէջ իրենց կարծիքը լաւագոյնը կը կարծեն։ Շատ մարդիկ՝ հանդարտ արհեստաւորներ ջանքեր կ'ընեն իրենց թաղին համար, որպէս զի իրենց թաղային պատիւը բարձր ու կրթականը արժանավայել դիրք մը ունենայ. Անտանելի թաղականները սակայն կը յապուշցանեն այնպիսի վէճեր, որոնք բարի մարդոց սիրտը կը պղտորեն։

Ի՞նչ բանի կը ծառայեն, կ'ըսեն, այն ծախսերն ու ջանքերը, երբ իրենց պէս բանիբուն ազգայնի մը չէ յանձնուած անոնց մատակարարութիւնը։ Բաւական ջանքերէ յետոյ երբ ալ անշուշտ յաջողած են թաղականի կամ հոգաբարձուի պաշտօնին գլուխը անցնիլ, մտածեցէք թէ ինչեր չեն ստեղծեր անողոքելի պարոնները։ Ծրագիրները ծրագիրներուն կը յաջորդեն, «Սա եկեղեցւոյն, կ'ըսեն, պատը աչքերնուս ծուռ կ'երեւայ, պէտք է փոխել անպատճառ. պէտք են փոխել, էֆէնտի՛» իրենց պաշտօնակիցները որոնք Ազգին քսակը թեթեւ իրենցինէն աւելի հոգացող անձեր են, համոզիչ փաստեր կը բերեն թէ ատիկա աւելորդ ծախք մըն է. ասոնք չեն համոզուիր։ Եւ երբ բաղական կը յուսան և կը սպասեն որ քահանաներ, դպիրներ և թաղեցիներ զիրենք յարգեն այն անսահման յարգանքով՝ որուն արժանի են իրենց պէս բանիբուն ազգայիններ։ Իրենց բերնին ձայնն է սա խօսքը. «Նշմա՛ր, մեզի ալ ողորմեցէ՛ք, մեր բանն ու գործը թողած թաղային գործերը կը խնամենք, մեր ջանքերուն իբր վարձք գոնէ դուք ալ մեր ըսածները տեղը բերելու չէ՞ք։»

Խելքով ու խղճով աղքատ այդ ազգայիններ կ'անգիտանան թէ թաղային գործի մէջ գտնուողի մը վարձքը աւելի բարոյական պիտի ըլլար, եթէ սակայն գիտնար լուրջ ու փառամերժ ըլլալ։

Իրենց սաորակարգներէն աւելի սակայն, անտանելի թաղականներէն իրենց ընկերները դատախազ են. իրենց խօսքին, ամէն ոք յանձնառու է աչք գոցել, եթէ սակայն շատ անգամ իրենց ընթացքը չյորդէ։

Կը գտնուին ազգայիններ որոնք իբրեւ օրուան լուսամիտ տարրը նոյն իսկ բաւական դժուարութեամբ թաղականի պաշտօնը ստանձնած են. ասոնք Պարոններուն անվերջանալի խօսքերէն կը զանեն, կը ձանձրանան, բայց Պարոնները բնաւ իրենց չվերագրելով ակնարկուած ձանձրոյթը, «է՛հ, կ'ըսեն, դուք բարեմիտ համբակներ էք, գործը ձեր ըսած շաւղին տանելու մէջ մեծ անպատեհութիւններ կան, թողէ՛ք որ հոս ալ մեր փորձառութիւնը ձեզի առաջնորդ ըլլայ»։ Իսկ եթէ մէկը դիմակալելու անխոհեմութիւնը ունեցած է, Պարոնները այնպիսի թափ մը կու տան իրենց բամբասացութեան որ շուրջերգանուողները ալ կը սկսին մի առ մի քակուիլ եւ ժամկոչէն, երեկարգին, կ'անցնի Պարոններուն քով, քանի մը նշանացի եայրոներ ըսելու համար։ [illegible] Պարոնները [illegible] կրթական [illegible] զբաղելու, կը յուզեն այն տեսակ խնդիրներ, որոնք յարգանքի նուազութենէն կամ ասոր պէս չնչին պատճառներէ առաջ կու գան։ Եղած են անտանելի հոգաբարձուներ որոնք դասատուի մը ոտքի չելլելը օրակարգ ըրած և վրան երկու օր վիճաբանած են։ Դպրոցի անտանելի հոգաբարձու մըն ալ ճանչցած եմ որ իրեն համար դասախօսութիւնը չդադրեցնող և յարգական ձեւեր չցուցնող ուսուցչի մը սանկ կ'ըսէր. «Պարոն գիտցած ըլլալու էք որ քաղաքավարութիւնը ուսումէն առաջ է, դուք ձեր անձին կրթութեամբը այս աշակերտներուն օրինակ պիտի ըլլաք. գիտցէք անշուշտ որ անձիս համար բան մը չեմ ակնկալեր. ասոր հազար գրագիր ունիմ և տասն ալ զիս տեսնելնուն պէս տեղերնէն կը ցատկեն։ Դասատուն ինչ եղած է և տղաքը ինչ օրինակ առած են, ձեզ կը թողում երեւակայել։ Զգայ կարծեմ մէկը որ այսպիսի հոգաբարձուներու առջեւ չըլլայ. «Իրա՛ւ անտանելի են»։

Առաջ բերուած օրինակները որքան ալ քիչ ըլլան, կարծեմ հասկցաք թէ ինչո՛ւ համար ողջամիտ ազգայիններ տեւական մասնակցութիւն մը չեն ունենար մեր թաղական ու կրթական գործոց մէջ։

Անտանելի թաղական և հոգաբարձուներուն թիւը, որուն նուազութեան բաղձացող էք, կը յուսամ և կը մաղթեմ որ դպրոցներու շնորհիւ աւելի համառօտէր, եթէ սակայն պէտք եղած ջանքերը այս վերջիններուն չխնայէինք։

Անսխալաբար ըսեմ թէ մայրերն ալ նուազ կարեւոր դեր մը չպիտի ունենային ասոր մէջ։

Եսկիւրի ՍՏԵՓԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագրերը թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

—)(66)(—

ԺՈՐԺ ՓՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԴ.

—Սիրելիս կը վախնամ որ դժբաղդութիւն մը չպատահի դարձեալ, եթէ ոչ շատ սքանչելի բան պիտի ըլլայ...

Խեղճ աղջիկը չէր համարձակեր խոստովանիլ, բայց տխուր նախազգացումներ միշտ կը պատէին զինքը. Երբեք չէր ուզեր հաւատալ թէ իրեն հետապնդողները դադրեցուցած ըլլան իրենց հալածումը։

Քանի մը օրեր անցան առանց ո և է միջադէպի։ Ամարանոցին բնակիչները հետզհետէ ա՛լ աւելի վստահ կ'ըլլային, սակայն հսկողութիւնը միշտ կը կատարուէր. Եամպոյի մեկնումէն ի վեր, ամարանոցին թէ՛ դուրսը և թէ ներսը ո և է կասկածելի միջադէպ պատահած չէր։ Միայն տիկին տ'Ալբէմ Նիամայի պէս մտատանջ էր՝ Եամպոյի սպանութեան փորձէն յետոյ։ Գիտէր Հնդիկներուն յարատեւութիւնը և կը վախնար թէ իրեններուն գլխուն մեծ աղէտ մը կուգար։ Այս պատճառաւ կ'ուզէր որ ամուսնութիւնը կարելի եղածին չափ շուտ ըլլայ։ Ռաուլ իր կնոջ հետ պիտի ուղեւորէր Զուիցերիա, Իտալիա և մէկ քանի ամիս յետոյ պիտի դառնար Բարիզ։ Գէթ այդ միջոցին ապահով պիտի ըլլային, այնուհետեւ հարկ եղածը կը խորհէին։ Դժբախտաբար Պ. տը Պլինեաքի կապուած ձեւակերպութիւնները շուտով չէին վերջանար։ Անհրաժեշտ թուղթերը կ'ուշանային ու տիկին տ'Ալբէմ միշտ անձկութեան մատնուած էր ամուսնութեան յապաղումը տեսնելով։

Շարժի ամարանոցին մէջ կացութիւնը անփոփոխ էր. մտքերը հանդարտած էին ալ։ Առտու մը պարտէզին հովանոցակին տակ հաւաքուած՝ երբ սեղան պիտի նստէին՝ Հանրի շրջապատ հասաւ, խորին զարմացման արտայայտութիւն մը կրելով դէմքին վրայ. լրագիր մը բռնած էր ձեռքը։

—Ի՞նչ կայ հարցուց տիկին տ'Ալբէմ և իր աղջիկները։

—Անլո՛ւր, անհաւատա՛լի բան, կը կրկնէր Հանրի, առանց պատասխանելու։

Հանրի լրագիրը մօրը տուաւ, մատովը ցոյց տալով այն հատուածը, որ այնքան զարմանք պատճառած էր իրեն։ Տիկին տ'Ալբէմ բարձրաձայն կարդաց հետեւեալ լուրը.

«Մեծ ամուսնութիւն մը։

«Լորտ Ռիչմօնտ, մարքիզ տը Ռոզպէրի, ծանօթ միլիոնատէրը կ'ամուսնանայ գեղանի Կրաս Հօջբօրի հետ։ Ամուսնական արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ Բարիզի մէջ, ուր Լորտ Ռիչմօնտ շքեղ ապարանք մը ունի Մեսսինա պողոտային մէջ։ Պսակադրութեան հանդէսէն յետոյ՝ որ սեպտեմբերի սկիզբը պիտի կատարուի, նորապսակ ամոլները Սկովտիա պիտի մեկնին, ուր Լորտ Ռիչմօնտ ընդարձակ կալուածներ ունի։»

Այս ընթերցման վրայ՝ խորին լռութիւն մը տիրեց. ամէն ոք մտքին մէջ կը ջանար մեկնութիւն մը տալ այդ զարմանալի լուրին։ Պ. տը Պլինեաք ըստ երեւոյթին հանդարտ՝ սարսափ ու խռովք մը զգացած էր. Կրաս կ'ամուսնանար Լորտ Ռիչմօնտի հետ, զոր քանի մը ամիս առաջ փորձա՛ծ էր թունաւորել։ Պէտք էր արգիլել այդ ամուսնութիւնը, բայց եթէ ուզէր իսկ չպիտի կրնար, քանի որ Կրասի յանցապարտութիւնը հաստատող նամակը իր վրայէն գողցած էին Լուվըրէնի անտառին մէջ։ Բայց միւս կողմէ ճշմարիտ ցաւ մը կը զգար իր մօրեղբօրը նկատմամբ, որ Կրասի նման դիւային աղջկան մը հետ կ'ամուսնանար։ Հանրի ալ մեծ մտատանջութեան մէջ էր, խորհելով թէ գեղանի Կրաս ծերունիի մը հետ կ'ամուսնանար, անոր հարստութեանը համար միայն։

Առաջին անգամ տիկին տ'Ալբէմ խզեց լռութիւնը։

—Սիրելի Ռաուլ, պէտք է Բարիզ երթաք և շնորհաւորէք Լորտ Ռիչմօնտը, որ ձեր ամենէն մօտիկ ազգականներէն մէկն է։

—Շնորհաւորե՛լ, մի՛ գոչեց Պ. տը Պլինեաք, դառն հեգնութեամբ մը շեշտելով այդ բառը։

Յետոյ շեշտը փոխելով.

—Իրաւունք ունիք, սիրելի տիկին։ Պարտականութիւն մըն է զոր չեմ կրնար զանց առնել, բայց գիտցէք թէ ո՛րքան դժնդակ պարտականութիւն է։ Այս խօսքերս նախանձի մի վերագրէք, որովհետեւ Աստուծոյ վրայ կ'երդնում թէ երբեք սիրած չեմ Օր. Հօջբօրը։

Նոյն օրը առաջին կառախումբով Պ. տը Պլինեաք Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Լորտ Ռիչմօնտի ապարանքը գնաց ուղղակի և սենեկապանին հարցուց թէ [illegible] հոս էր. Մինչ սենեկապանը զայն ընդունելու համար վեր ելաւ, Ռաուլ ստուգեց թէ լրագրին տուած լուրը ճիշդ էր։ Ապարանքը տակնուվրայ էր մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուէին։ Քանի մը վայրկեան յետոյ սենեկապանը Ռաուլի ծանոյց թէ [illegible] պատրաստ էր սոյն պահուն ընդունելու զինքը։ Սրտի տրոփմամբ սանդուխներէն վեր ելաւ Ռաուլ ու երբ [illegible] սենեակը կը մտնէր, ցաւագին յուզում մը ունեցաւ. խեղճ կնոջ դիմագծերը այլայլած էին։

(Շարունակելի)

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

Ծանուցագրին յանձնուիլը.—Սպանիոյ դեսպանին եւ Չինկ իշխանին յայտարարութիւնները.—Ալէքսիէվ ծովակալին հրամանագիրը։

Բէքին, 24 դեկտ.— Ծանուցագիրը միայն Չինկ իշխանին յանձնուեցաւ, վասն զի Լի-Հունկ-Չանկ հիւանդ ըլլալով ներկայ չէր։ Սպանիոյ դեսպան Պ. տը Քոլոկան՝ դեսպանական մարմնոյն երիցագոյն անդամը՝ ծանուցագիրը յանձնելով ըսաւ.—«Պատիւ ունիմ ձեզ յանձնել ներկայ ծանուցագիրը որուն մէջ օտար դեսպանները, իրենց կառավարութիւններուն անունով, ցոյց տուած են՝ Չինու հետ բարեկամական յարաբերութեանց վերահաստատման անհրաժեշտ պայմանները։ Կը խնդրեմ որ այս ծրագիրը մատուցանէք Չինու Վեհ. կայսեր և մեզի պատասխան մը հաղորդէք կարելի եղածին չափ շուտով։» Չինկ իշխանն ալ ծանուցագիրը ընդունելով ըսաւ։—«Պատիւ ունիմ ընդունիլ՝ Տէրութեանց հետ բարւոք յարաբերութեանց վերահաստատման վերաբերեալ ծանուցագիրը։ Անմիջապէս զայն կայսեր պիտի ղրկեմ, և երբ պատասխանը ընդունիմ, պիտի հաղորդեմ Տէրութեանց դեսպաններուն։» Այդ յայտարարութեան վրայ դեսպաններուն գումարումը աւարտեցաւ։ Դեսպաններուն ամէնքն ալ կը կարծեն թէ Չին մինչեւ մէկ ամիս պիտի ընդունի այդ պայմանները։ Չինացի հեռագրական պաշտօնեաները կ'ըսեն թէ ծանուցագիրը անմիջապէս հաղորդուած է կայսեր ու կայսրուհիին։ Հաղորդակցութիւնները շատ ծանր կը կատարուին։

Բեղեւսպուրկ, 25 դեկտ.—Ալէքսիէվ ծովակալը հրամանագիր մը հրատարակեց ծանուցանելով թէ Չինու մէջ իր հրամանին տակ գտնուող ռուսական բոլոր զօրախումբերը պէտք է մանրամասնօրէն իրեն տեղեկագրեն՝ Չինացիներուն ձեռքէն առնուած աւարանքներու, արջառներու, ուտելիքներու եւայլն քանակութիւնը։ Ուրիշ հրամանագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ Մուքտէնի՝ Ռուսերու կողմէ գրաւումը կատարուած բողոքութիւն մը ըլլալով, հրամանատարութիւնը Սուպոթիչ զօրավարէն փոխանցուած է Ալէքսիէվ ծովակալին որ Մանչուրիոյ ռուսական բոլոր զինուորներուն ընդհանուր հրամանատարն է։ Մուքտէնի մէջ նաեւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են՝ Պոքսըրները և Չինական ուրիշ ապստամբներ հալածելու համար։ Մուքտէնի ռուսական առժամեայ վարչութիւնը կը կազմեն Տոմպրովսքի գնդապետը՝ իբրեւ կառավարիչ, ուրիշ գնդապետ մը իբրեւ դեր-կառավարիչ և ռուսական հինգ ոստիկաններ։ Ռուսական զանազան զինուորներ, Մանչուրիոյ հարաւային և հարաւային արեւելեան կողմը, կը շարունակեն հալածել և բնաջինջ ընել Հունկու աւազակները։ Դիկա, 14ին, Սին-Մին-Թինկէն 17 մղոն հեռուն, ռուսական թնդանօթաձիգ քսան զինուորներ և տասնըութ հեծեալ կամաւորներ պաշարուեցան Չինական աւարառուներու կողմէ։ Ռուսերը դիմադրեցին և նոյն իսկ յաջողեցան փախցնել Չինացիները։ Ռուսներէն մէկ հոգի վիրաւորուեցաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Լորտ Ռոպէրթսի վերադարձը.— Նոր-Զէլանտա.—Բարքլէյուսդ գաղթավայրը.—Պատէն-Բոուէլ զօրավարը.— Համագերման դաշնակցութիւնը.— Զանազան լուրեր։

Լոնտոն, 25 դեկտ.— Կը կարծուի թէ Լորտ Ռոպէրթս յունուար 3ին Լոնտոն ժամանելով Սաութէմբթէն ցամաք պիտի ելլէ և յետոյ մասնաւոր կառախումբով Լոնտոն պիտի ուղեւորի։ Կալլէսի իշխանը բացարձակապէս ծանոյց թէ Բէտինկթընի կայարանին մէջ ներկայ պիտի գտնուի, բարի գալուստ մաղթելու ծերունի մարէշալին։ Լորտ Ռոպէրթս պալատական կառքով պիտի երթայ Պըքինկէմի պալատը, ուր սեղան մը պիտի տրուի։ Արքայական գերդաստանի անդամներէն զատ՝ ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Լորտ Ուոլսլի և պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք։ Նոյն օրուան իրիկունն ալ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Լորտ Ռոպէրթսի։

Ուելինկթըն.— Նոր-Զէլանտայի դահլիճը՝ Անգլիոյ գաղթային նախարարէն ստացուած կարեւոր զեկոյցի մը վրայ, որոշեց որ հիմա հարաւային Ափրիկէ գտնուող Նոր-Զէլանտայի զինուորները տակաւին հոն մնան և նորէն զինուոր ղրկուի։

Բարքլէյուսդ Գյուխ.— Բարքլէյուսդ Գըլուխին մէջ երկաթուղիի գիծերու և հեռագրական թելերու կրած վնասները շատ թեթեւ են և շուտով նորոգուեցան։ Օդին գործած վնասները Պոէրներուն վերագրուած էին։ Բարքլէյս արշաւող Պոէրներուն մասնակցող տեղացիներու թիւը շատ քիչ է. նաեւ բաւական զէնք չունին, վասն զի կառավարութիւնը հսկած է որ տեղական մթերքները կարելի եղածին չափ քիչ ըլլան։

Բոռ-Էլիզապէթ.— Պատէն-Բոուէլ զօրավարը, բարի գալուստ մաղթող ճառի մը պատասխանելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց և ակնարկեց՝ գաղթավայրերուն մատուցած ծառայութիւններուն՝ պատերազմի ատեն։ Ըսաւ թէ գաղթավայրերը պէտք է իրարու օգնեն։ «Այսօր, յարեց զօրավարը, հարաւային Ափրիկէի պատերազմը կայ. վաղը կրնայ Քանատա կամ Աւստրալիա նոյն վիճակին ենթարկուիլ։ Վստահ եմ որ երբ պէտք զգացուի, Հարաւային Ափրիկէ ալ ազնուութեամբ պիտի գործէ, ինչպէս իրեն միւս գաղթավայրերը։» Պատէն-Բոուէլ զօրավարը այս իրիկուն Կրահամսթաուն գնաց ուր պատուոյ սուր մը պիտի նուիրուի իրեն։ Հետեւեալ օրն ալ Քինկ-Ուիլեէմսթաուն պիտի երթայ։

Պերլին.—Միւնիխի լրագիր մը կ'ըսէ թէ համագերման դաշնակցութիւնը պաշտօնապէս չէ մասնակցեր վերջերս Միւնիխի մէջ Պոէրներուն ի նպաստ եղած ցոյցին։ Ատոր պատճառը այն է թէ յանձնաժողովին անդամներուն ուղղուած հրաւիրագիրներուն մէջ ըսուած էր թէ փորձեր պիտի ըլլան համոզելու Գերմանիան որ Անգլիոյ և Թրանսվալի վէճին միջամտէ։ Համագերման դաշնակցութիւնը կ'ըսէ նոյն թերթը, որ լաւ գիտէ գերման տէրութեան կարողութիւնը, կատարելապէս կրնայ տեսնել այն սոսկալի վտանգը՝ որուն կրնանք առաջ գալ այդ տեսակ միջամտութենէ մը։

Լոնտոն.—Լորտ Քիչնէր Նաուբորթէն դեկտ. 24 թուականով կը հեռագրէ.— «Մեր զինուորները գրաւեցին Պրիցթաունը։ Պոէրները չդիմադրեցին և դէպ ի հիւսիս գացին։ Զինուորներ պիտի ղրկեմ անոնց ետեւէն։»

Քոլէզպէրկ.— Համէլ-Ֆոնթայնի վրայ յարձակող Պոէրներուն կը հրամայէին Հէրձոկ և Պրանտ։ Անգլիական զինուորները չեն գիտեր թէ Պոէրները շատ մօտը կը գտնուին. ուստի յանկարծակիի եկան և տասնըմէկ ժամ կռուելէ ետքը հազիւ կրցան ետ մղել անոնց յարձակումը։

Մին-Տրիֆթ.—Առջի գիշերը Պոէրները մօտերը կը գտնուէին՝ Վէքսանիի հրամանատարութեանը տակ։ Պէյրէսի զօրախումբը ասկէ անցաւ։ Անգլիացիները կ'ըսեն թէ ռազմամթերք չունին։ Խստիւ պիտի պատժուի այն զինուորը որ պարապ տեղը վատնէ իր փամփուշտի պաշարը։ Զրոյց կայ թէ Պոէրները դէպ ի Պոթավիլ կ'ուղղուին՝ երկաթուղիի գիծին միացման կէտէն մեկնելով։ Պոէր կիները պաշար տուեր են։

Զէրուսթ.— Պոէրները, երէկ ասկէ երկու մղոն հեռուն երկու սայլեր գրաւեցին։ Այս առտու բուռն հրացանաձգութիւն մը լսուեցաւ Քաֆիր-Քրալի կողմէն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱՒԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պաշտօնական տեղեկագիր մը.—Տարօրինակ զարգացում.—Համպուրկի նաւահանգիստը։

Լոնտոն, 25 դեկտ.—Պերլինի անգլիական դեսպանատան առեւտրական կցորդ Պ. Կէսթըլ վերջերս տեղեկագիր մը ղրկեց Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան։ Այդ տեղեկագիրը շահեկան տեղեկութիւններ կը պարունակէ Գերմանիոյ նաւային կացութեան տարօրինակ վիճակին վրայ։ Պ. Կէսթըլ որ պաշտօնական աղբիւրէ քաղած է իր տեղեկութիւնները, կ'ըսէ թէ 1888 յունուար 1էն ի վեր գերման կառավարութիւնը 610,700,000 ֆր. ծախսած է իր նաւահանգիստները մեծցնելու և զանոնք բարւոքելու համար։ Միայն Համպուրկի նաւահանգիստին համար 375 միլիոն ֆր. ծախսուած է և Շթէթինի համար ալ 50 միլիոն։ Գերմանիոյ առեւտրական նաւերուն տարողութեան քանակութիւնն ալ մեծապէս աւելցած է։ 1871ին 81,994 թոնօ էր. մինչդեռ այսօր 2,159,000 թոնօ է՝ տարին 100,000 թոնօ կանոնաւոր յաւելումով։ Պ. Կէսթըլ նաեւ շահեկան թուանշաններ կը հաղորդէ գերման նաւային ընկերութիւններու տրամադրութեանը տակ դրուած դրամագլուխներուն վրայ։ Նորտ Տոյչէր Լոյտ քանի մը տարիէն 140 միլիոն ֆր.ի դրամագլուխ մը տիրացած է։ Համպուրկ-Ամերիկա ալ 90 միլիոն ֆր. ունի։ Այդ դրամագլուխները խիստ վարձահատոյց են։ Նաւային տասնըութ ընկերութիւններէ երկուքը 1899-1900ի տարեշրջանին համար հարիւրին տասնըմէկ շահաբաժին վճարած են բաժնետէրերուն, ութը՝ հարիւրին տասը, չորսը՝ ութ երեք քառորդ և միւսները 6-7։ Պալթիկի նաւարաններուն մէջ այս միջոցիս կան երեսուն հինգ հազար գործաւորներ որոնք մնայուն կերպով կ'աշխատին տարեկան պայմանագրութիւններով։ Քսան հինգ հազար գործաւորներ ալ ամսականով կամ օրականով կ'աշխատին՝ այսինքն առժամաբար։ Պալթիկի գերման նաւագործարաններուն գլխաւոր վեցը ամբողջ Նորվեկիոյ, Տանիմարքայի, Պելճիքայի Հոլանտայի Ռուսիոյ բոլոր նաւագործարաններուն չափ գործաւորներ ունին։ Այդ վեց գործարանները 1898ին ութսուն հազար աւելի տարողութեամբ նաւեր շինեցին եւ 1899ին՝ 360 հազար։ Միեւնոյն տարին 18 մարտանաւեր յանձնեցին գերման կառավարութեան եւ 16 ալ զանազան կառավարութիւններուն։

ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԸ

Անգլիա տօնի մէջ.— Ծնունդը.— Ուղեւորութիւն հնդկահաւերու շուրջը։

Լոնտոն, 25 դեկտ.— (Բարիզեան թերթի մը թղթակցէն).— Երէկ իրիկուն ամբողջ Անգլիա հոգ մը միայն ունէր, այն թէ ուիսքիի պաշարը բաւակա՞ն պիտի ըլլայ վաղուան համար։ Անգլուհիներն ալ զբաղում միայն ունին որ է թէ Ծնունդի նշանաւոր հնդկահաւը կարելի՞ է երեք անգամ սեղան հանել։ Չէք գիտեր թէ այդ հնդկահաւը ի՛նչ կարեւորութիւն ունի հոս։ Տասնըհինգ օրէ ի վեր շարունակ նամակ կը ստանամ ինծի հաւ եւ այլն մատակարարող խանութպաններէն որ իր հնդկահաւերը կը գովէ։ Ամէն օր լրագիրներուն մէջ յօդուածներ հրատարակուած են հնդկահաւերը պահելու ու եփելու անոնց ընտանիութեանը, զանազան առաքինութիւններու մասին։ Տասնըհինգ օրէ ի վեր բոլոր խանութները անհամար հնդկահաւերով լեցուած են ներսէն ու դուրսէն։ Փողոցներու մէջ ահագին աղմուկ մը. վերջապէս ամէն կողմ հնդկահաւ։ Մարդեր կան որ կարմիր, կապոյտ, կանանչ և այլն կը տեսնեն՝ իրենց վարած կեանքին համաձայն. ես ալ այս իրիկուն ամէն բան հնդկահաւ կը տեսնեմ։ Ուրիշ ուրախութիւն մըն ալ կայ. այս տարի Ծնունդը երեքշաբթի է։ Անգլիացին չորս օր ստամոքսային տօն մը պիտի ունենայ՝ կիրակի առտուընէ մինչեւ չորեքշաբթի իրիկուն։ Այդ չորս օրուան միջոցին թղթատար չկայ, հեռագիրը կէս մը կայ. այդ միջոցին կարելի չէ ոչ չէքի մը փոխարէնը դանձել և ոչ ալ պանքնոտ մը աւրել տալ։ Չորս օր շարունակ մատակարարները բան մը չեն տար։ Պէտք է չորս օր օթեկ հաց և կարծրացած հնդկահաւ ուտել։ Վերջապէս չորս օրեր որոնք բոլորովին ձանձրացուցիչ են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆոն Պիւլով կոմսին ուղեւորութեան նպատակը.— Գերման դաշնակից պետութիւնները.— Գերման ու եւրոպական մամուլին կարծիքները։

Գերման թերթերուն մեծ մասը և եւրոպական մամուլէն քանի մը լրագիրներ ի վեր կը հանեն կարեւորութիւնը այն այցելութեան, զոր Վիլհելմ կայսրը անցեալ երկուշաբթի օր տուաւ Ֆոն Պիւլով կոմսին, որուն յանձնեց նաեւ Սեւ Արծիւի պատուանշանը։ Կայսերական այս գնահատութիւնը անոր համար կարեւոր է կ'ըսեն յիշեալ թերթերը, որովհետեւ կը զուգադիպի ճիշդ այն ատեն երբ Ֆոն Պիւլով կոմսը հարաւային Գերմանիոյ արքունիքներէն նոր դարձած է։ Ակներեւ է թէ կոմս Պիւլով գերման դաշնակցային պետութեանց վեհապետներուն և նախարարներուն հետ անձնական ծանօթութիւն հաստատելու միակ նպատակով չէ որ ճամբորդած է։ Այդ ուղեւորութիւնը, որ «քաղաքական շրջանաւորդութիւն» կոչուեցաւ, ուրիշ մտածում մը թելադրուած է. այն է ամբողջ Գերմանիոյ և հարաւակողմի պետութիւններուն ապացուցանել թէ ինք կայսեր նախարարապետը ըլլալէ զատ՝ կայսրութեան ալ նախարարապետն է և թէ կայսեր շահերուն այնքան հոգածութիւն չպիտի ունենայ եթէ այդ շահերը դաշնակցային պետութեանց տեսակէտով օգուտ մը չեն ընծայեր։ Պիզմարք իշխանին, Քափրիվի զօրավարին և Հոհէնլոէ իշխանին քաղաքականութեան խարիսխն ալ աս էր, որոնք կ'ուզէին կատարեալ համաձայնութիւն մը գոյացնել Պերլինի, Միւնիխի, Քարլսրուհէի, Շթութկարթի և Տրէզտայի միջեւ։ Այսպէս Ֆոն Պիւլովի կատարած ուղեւորութիւնը բացայայտ կերպով կ'ապացուցանէ թէ գերման դաշնակից պետութեանց միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ և այն պատուանշանը, զոր կայսրը ինք անձամբ յանձնեց Ֆոն Պիւլով կոմսին, նուիրագործումն է այդ համաձայնութեան։ Աւելորդ է ապացուցանել թէ կայսեր ու նախարարապետին միջեւ հայեցակէտներու կատարեալ նոյնութիւն մը կայ. նախընթաց պարագաներ բացարձակապէս ի վեր կը հանեն թէ կոմս Պիւլով կարենայ առանձինն վարել Գերմանիոյ թէ՛ ներքին եւ թէ արտաքին քաղաքականութիւնը։ Թէեւ համաձայնութիւնը այդ ուղեւորութեան մասին առաջուց իսկ կատարեալ էր կայսեր ու նախարարապետին միջեւ, սակայն ժողովրդեան Ֆոն Պիւլովի նկատմամբ ցոյց տուած համակրական ցոյցերը նշանակութենէ զուրկ չեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւստրալիա.—Նիքարակուայի ջրանցքը.— Լորտ Քրոմըրի ճառը.—Եւրոպայի տնտեսական դաշնակցութիւնը.—Քուպա.—Միսիոնարները Պուլկարիոյ մէջ։

Սիտնէյ, 25 դեկտ.—Սըր Ուիլեըմ Լայն կ'ըսէ թէ նախարարութիւն մը կազմելու մասին իր մերժումին պատճառը այն է թէ ուզած է դիւրացնել ընտրութիւնը այն տեսակ նախարարութեան մը որ կարելի եղածին չափ զօրաւոր ըլլայ յունուար 1ի հանրապետութեան բացման հանդէսը կատարելու համար։

Նիւ-Եորք.— Նիւ-Եորք-Թայմզ խօսելով Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին և Պաունսֆոթի անգլիական դեսպանին միջեւ կնքուած դաշնագրութեան վրայ, կ'ըսէ թէ Նախագահն է պատասխանատու Ծերակոյտին քուէարկած դաշնագրութեան, վասնզի նախագահը երբ դաշնագրութիւն մը կը ղրկէ Անգլիոյ, այդ գիրը իր բոլոր փոփոխութիւններով նախագահին կը պատկանի։ Պ. Մաք Քինլի և արտաքին գործոց նախարարը սակայն, այդպէս չեն մտածեր, որովհետեւ այնպէս կը նկատեն թէ Ծերակոյտին կողմէ քուէարկուած այդ դաշնագրութիւնը հաղորդելով՝ իրենց նախարարի պարտքը միայն կատարած կ'ըլլան։ Նախագահը ու արտաքին գործոց նախարարը կրնայ ըլլալ որ խաբուած ըլլան, բայց անոնց ընթացքէն սա կը հետեւի թէ գոնէ անոնք կ'ուզեն լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Անգլիոյ հետ։

Խարթում.—Լորտ Քրոմըր այսօր մեծ ճառ մը խօսեցաւ Սուտանի բոլոր երեւելիներուն ներկայութեանը։ Յայտարարեց թէ վարչութիւնը փափաքող է ամէն բան ընել երկրին կացութիւնը բարելաւելու համար։ Խոստացաւ հաղորդակցութիւնները բարւոքել, տուրքերը թեթեւցնել և նորէն որ և է տուրք չսահմանել։

Վիեննա.—Վիեններ Թակեպլաթ կը հրատարակէ Պ. Բոլ Լըռուա-Պոլիէօյի մէկ կարեւոր յօդուածը «Եւրոպայի տնտեսական մէկ դաշնակցութիւնը» խորագրով։ Յօդուածագիրը ի մէջ այլոց կ'ըսէ.—«Իմ կարծիքովս Եւրոպա ալեւս պէտք չէ երկար ատեն տնտեսական տեսակէտով զանազան մասերու բաժնուած վիճակի մէջ մնայ, վասն զի իր դէմը կան Մ. Նահանգները որոնց բնակիչները 1920ին հարիւր միլիոն պիտի ըլլան և 1950ին հարիւր յիսուն միլիոն։ Եւրոպա եթէ այդչափ նեղ սահմաններու մէջ մնայ, պիտի պարտաւորուի վարել միայն անանձելու սահմանուած կեանք մը։ Ուրեմն անհրաժեշտ է ցամաքային Եւրոպայի համար տնտեսական դաշնակցութիւն մը առաջ բերել։ Կրնայ ըլլալ որ այդ առաջին կազմակերպութիւնը յետոյ փոխուի քաղաքական դաշնակցութեան մը, ինչ որ անշուշտ բաղձալի է։»

Ուաշինկթըն.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ ամերիկեան կառավարութիւնը պատասխանատու չէ այն վնասներուն համար որոնց ենթարկուեցան գերման հպատակներ Քուպայի մէջ պատերազմին հետեւանքով։ Նախարարը յայտարարեց նաեւ թէ անկարելի է անոնց հատուցում ընել։

—Վառնայէն կը գրեն.— «Ատենէ մը ի վեր քաղաքը յուզման մատնուած է կաթոլիկ միսիոնարներու և տեղական իշխանութեանց միջեւ ծագած վէճի մը պատճառով։ Ասկէ առաջ՝ բազմաթիւ միսիոնարներ և մայրապետներ եկան հոս հաստատուեցան և դպրոցներ ու գիշերօթիկ վարժարաններ բացին։ Յետոյ՝ կալուածագիրեր ցոյց տալով, որոնք 1866 թուականը կը կրէին, պահանջեցին գետին մը, որուն վրայ բարձրացած է աղջկանց յատուկ պուլկ. միջնակարգ վարժարան մը։ Այդ կալուածագիրերը անգոհացուցիչ համարուելով, Քաղաքապետութիւնը առաջարկեց քաղքին ծայրը ուրիշ գետին մը տալ անոնց, զոր մերժեցին ընդունիլ։ Հիւպատոսներու բարեկամական միջամտութեան վրայ՝ քաղաքապետութիւնը առաջարկեց անոնց ուրիշ գետին մը տալ քաղաքին կեդրոնը, պայմանաւ որ միայն վարժարան կառուցանեն հոն, բայց ոչ եկեղեցի։ Հակառակ այդ արգելքին՝ միսիոնարները սկսան եկեղեցի մը շինել. մէկ քանի հոգի շէնքին տեղը երթալով փլցուցին եկեղեցւոյն շինուած մասերը և հիմնաքարը դրին պուլկարական եկեղեցիի մը, Սվէթայի-Բէթքա անունով։ Հիւպատոսները բողոքեցին, իսկ պուլկար մամուլը միաբերան պախարակեց քաղաքապետութիւնը՝ այդ գետինը տուած ըլլալուն համար։ Պուլկարիոյ Սինոդը բողոքեց կառավարութեան դէմ։ Գործը հիմա այս տեղուանքն է և բաղձալի է որ այս վէճը կարելի եղածին չափ շուտով հարթուի, ցաւալի հետեւանք մը չունենալու համար։»

Երէկուան Հեռագիրներ

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 դեկտ.— Շանկայէն կը հեռագրեն Սթանտարտի.—Մասնաւոր լուրերու նայելով, Չինու խնամակալուհին տասնըհինգ տարեկան երիտասարդ մը պաշտօնի կոչեր է։ Ատոր վրայ Թուանկ-Սու արտօնուեր է Բէքին դառնալ։ Թուանկ-Սու իր վերադարձը ծանուցեր է բարենորոգիչ կուսակցութեան իր բարեկամներուն անոնց աջակցութիւնը ուզելով։

—Շանկայէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի.—Անգլիոյ ընդհանուր հիւպատոսը Բէքինէն ստացաւ Ֆրանսերէն օրինակը՝ Տէրութեանց կողմէ Չինու տրուած ծանուցագրին։ Անգլիոյ ընդհանուր հիւպատոսին հրաման տրուած է համաձայնիլ Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսին տուքթ. Քնաբի հետ, որպէս զի հաշտութեան պայմանները պաշտօնապէս հաղորդուին Լիու-Քուն-Եի փոխարքային։ Երկու ընդհանուր հիւպատոսները դեկտ. 27ին Նանքինկ գացին, իրենց այդ պաշտօնը կատարելու համար։

—Չինական պատուիրակները, իբրեւ պատասխան Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագրին, կը պահանջեն որ երբ կայսրը ընդունի Բէքինի ամրութիւնները քանդելու և յանցաւոր իշխանները գլխատելու պայմանները, ցոյց տրուի թէ միջազգային զինուորներու արշաւանքները ե՞րբ պիտի դադրին և թէ միջազգային զինուորները ո՞ր տեղերը պիտի գրաւեն։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Բէքինէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի թէ Չինու արքունիքը ծանուցագիր մը ուղղելով Տէրութեանց դեսպաններուն, ուզեր է գիտնալ թէ Թաքուի ամրոցները պիտի քանդուի՞ն, յանցաւոր իշխանները պիտի գլխատուի՞ն և Տէրութիւնները ի՞նչ տեղեր պիտի գրաւեն։

ԲԱՐԻԶ.—Նիւ-Եորք-Հէրըլտ իր բարիզեան տպագրութեանը մէջ կ'ըսէ թէ Չինու կայսրը պատասխաներ է Տէրութեանց, պահանջելով որ Չին եթէ ընդունի հաւաքական ծանուցագրին պայմանները, օտարականները դադրեցնեն իրենց գրաւումը։ Չինու կայսրը վերապահումներ կ'ընէ ամրոցներու քանդմանը և իշխաններու գլխատմանը մասին։

—Բէքինէն առնուած հեռագրի մը նայելով՝ Տէրութեանց դեսպանները ստոյգ չեն նկատեր Սթանտարտի այն լուրը թէ Չինու խնամակալուհին երիտասարդ մը պաշտօնի կոչած ըլլայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր դեկտ. 28 թուականով կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.—Բոլվիլ զօրավարին հրամանատարութեամբ զօրախումբ մը Հէլլինկսի մօտ ճակատամարտ մը կատարած միջոցին, ուրիշ զօրախումբ մըն ալ թշնամիին կողմէ յարձակում մը կրեց։ Ռէտքլիֆ հարիւրապետին հրամանատարութեամբ գումարտակ մը՝ թնդանօթով մը՝ ետ մղեց թշնամին։ Ռէտքլիֆ և ուրիշ հարիւրապետ մը վիրաւորուեցան։ Ութ զինուորներ վիրաւորուեցան և քսան ալ անյայտացան։

—Հէլլինկթէտի մէջ Պոէրները յանկարծակիի բերին անգլիական զօրախումբ մը, ուրկէ ութ զինուոր մեռան և քսանըեօթը վիրաւորուեցան։

—Օրուան հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Պոէրներու կողմէ կատարուած զանազան յարձակումներ ետ մղուեր են։ Կը ծանուցուի թէ Պոէրները Սէնէքալի մէջ կը համախմբուին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Երէկուընէ ի վեր սաստիկ փոթորիկ մը կը տիրէ։ Շատ մը նաւաբեկութիւններ կը ծանուցուին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Պաշտօնաթերթը վաղը պիտի հրատարակէ կայս. հրամանագիրները՝ 1901ի առաջին վեցամսեային վերաբերեալ ելմտացոյցին համար. նաեւ քանի մը վարկերու յատկացումը։

ՍՈՖԻԱ.— Պուլկարիոյ կառավարութիւնը հրամայեց մաքսային իշխանութեանց համակերպիլ մաքսերու փոփոխութեան նոր օրէնքին՝ Տէրութեան միւս մասերուն ժամանումներուն համար։

ԲԱՐԻԶ.— Մաքէն կը ծանուցանէ թէ իր թղթակիցներէն մէկը տեսնուեր է Լէոն ԺԳ. Պապին հետ որ յայտարարեր է թէ մտադիր է բողոքել՝ կրօնական ընկերակցութեանց վերաբերեալ նոր օրէնքին դէմ,

—Ինէլ հրամանատարը երկուշաբթի պիտի ներկայանայ քննիչ յանձնաժողովին։

—Լէոն ԺԳ. Պապը գրեց Բարիզի արքեպիսկոպոս Ռիշար կարտինալին, որպէս զի հալածուած կրօնական միաբանութեանց պաշտպան կանգնի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ միանգամայն Պռիւքսէլի օսմ. դեսպան կարգուեցաւ։

—Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնական անուանուեցաւ արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Ալի պէյ։

—Ափրիկեան Տրիպոլսոյ տէֆթէրտար անուանուեցաւ Էրզրումի նահանգին նախորդ տէֆթէրտար Իպրահիմ էտհէմ էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Էտիրնէի ռուսական հիւպատոս Պ. Նիքոլա Սքրիպիպախի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Վառնայի թաղապետութեան նախագահ ու Սոբրանիէի անդամ Քոնսթանթէն Ռանքով էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ֆիկառօի թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Պ. Կասթոն Քալմէի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ առողջապահական պաշտօնեայ հազարապետ տոքթ. Անտոն էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ դատական նախարարութեան հաշուակալ Հասան էֆ.ի կնոջը ու Ֆրանսացի Օբէնհայմ Պառոնուհիին և Սէլանիկի գերմանական հիւպատոսին կնոջ Տիկին Մորթմանի։

—Լիագաթի ոսկի շքադրամ՝ ցամաքային երկրաչափական վարժարանին գրագիտութեան ուսուցիչ գնդապետ Մուսթաֆա Նուրի պէյի։ Հելլենական պատերազմի շքադրամ՝ առողջապահական պաշտօնեաներէն դեր-գնդապետ տոքթ. Լուի Թէրէման պէյի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ յանձնաժողովին նախագահ Ալեքսանդր փաշա Գարաթէոտորի ապաքինած ըլլալով, բանակցութիւնները քանի մը օրէն պիտի սկսին։

—Առեւտրական դաշնագրութեանց համար Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը վաղը պիտի գումարուի։

—Աւստրիոյ, Գերմանիոյ և Իտալիոյ միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին վերանորոգմանը համար առեւտրական դաշնագրութիւններուն որոնց պայմանաժամը մօտերս կ'աւարտի։ Գերմանիա այդ առթիւ սա հարցումները պիտի ընէ.— Ա. Դաշնագրութիւնները առանց փոխելու պէ՞տք է նորոգել։ Բ. Եթէ նորոգուին, արդի համեմատութիւնները պիտի փոխուի՞ն կամ պիտի պակսին։ Գ. Ճարտարարուեստի մէջ գործածուած նախնական նիւթերը մաքսէ զերծ պէ՞տք է մնան։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին դեր-ծովակալներէն մէկը, վերջերս քանի մը մարտանաւերով Մէրսին գացեր և հոն պաշտօնական այցելութիւն տուեր է տեղւոյն կառավարիչին։ Դեր-ծովակալը ըսելով որ Սըր Ճօն Միչէրի հետ Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին արժանացած կայս. մեծարանքներուն համար խիստ երախտագէտ է, խնդրեր է իր յարգանքները մատուցանել յոտս կայս. Գահոյից։ Կառավարիչը ըստ այնմ Բ. Դրան գրեր և պատասխան ստացեր է թէ դեր-ծովակալին այդ յայտարարութիւնները կայս. բարձր գոհունակութեան արժանացած են և թէ Վեհ. Սուլթանը հրամայած է իր կայս. բարեւները հաղորդել անգլիացի դեր-ծովակալին։

ԾԽԱԽՈՏ.— Այս տարի Իսքէչէի և Տրամայի կողմերը ծխախոտները շատ լաւ տեսակ են, վասնզի ամառը օդերը շատ նպաստաւոր եղած էին։ Այդ պատճառով այս տարուան ծխախոտները աւելի հոտաւէտ են։ Մշակողները այդ նպաստաւոր վիճակէն քաջալերուած, մեծ խնամքով մշակած են ծխախոտները, սակայն կ'ըսէ Իգտամ, մշակողները այդ համեմատութեամբ պիտի չկրնան օգտուիլ, որովհետեւ քանի մը արտածող Ընկերութիւններ նախապէս դրամներ փոխ տուած են ծխախոտ մշակողներուն և հետեւաբար ուզած գիներովնին պիտի գնեն։ Այն մշակողները որոնք այդ Ընկերութիւններէն նախապէս փոխառութիւն ըրած չեն, անոնք ալ մեծ շահ մը պիտի չկրնան ընել, որովհետեւ արտածող Ընկերութիւնները իրենց մէջ համաձայնած են և աժան կը գնեն ծխախոտները։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ շաբաթ օրը և մաքսային խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց, բայց արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա բացակայ ըլլալով, այցետոմսը թողուց։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Անցեալ շաբթու Ատալիայէն 107 տուներ 474 Կրէտացի իսլամ գաղթականներ Էսկի Ատալիա և Պուղազակ ղրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։ Նոյն շաբթուն Ատալիա ժամաներ են նաեւ վեց հարիւրի չափ Ֆիլիպէցի ու Կովկասցի իսլամ գաղթականներ որոնց մէկ մասը Դամասկոս և միւսն ալ Ատանա պիտի երթան բնակութիւն հաստատելու։ Ատալիայի կառավարիչը հաց եւայլն բաշխեր է անոնց։

—Շաբաթ օրը Սէլանիկէն մայրաքաղաք ժամանեցին 127 տուներ 970 Պոսնացի իսլամ գաղթականներ։ Նոյն օրը Րումէլիէ 35 գաղթականներ Պանտրմա և 82 ալ Իզմիտ ղրկուեցան բնակութիւն հաստատելու։

ՄԻԼՔԻԷ վարժարանին շրջանաւարտներէն Խուլուսի պէյ, որդի կայս. պալատան մառանապետներէն Րէֆիք պէյի, եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ՝ եպարքոսական հրամանով։

ՀԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Սէլանիկի մէջ օրական 26,000 օխա հաց պատրաստելու կարող գործարան մը հաստատելու համար երեսուն տարուան մենաշնորհ խնդրուած ըլլալով, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը այդ մասին Սէլանիկի կառավարութեան կարծիքը ուզեց։ Խնդիրը յանձնուեցաւ տեղւոյն Թաղապետական Խորհուրդին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հրահանգ ղրկեց Թաղապետութեան Ա. շրջանակին, որպէս զի Պոլսոյ Եէնի Ճամիի, Պաղչէ Գաբուի, Բ. Դրան պողոտային, Սիրքէճիի ու Մահմուտ Փաշայի կողմերը, ուր անցուդարձը շատ է, շրջուն պտղավաճառներ եւայլն չկենան և վրաններ չը կանգնուին, վասն զի ատոնց գոյութիւնը խանութպաններուն կը վնասէ, որոնց հետեւանքով կալուածներու գինը կ'իջնայ. միւս կողմէ քաղաքին բարեզարդութիւնը կը նսեմացնէ՝ եւրոպական կառախումբով ժամանող ուղեւորներուն առջեւ տգեղ տեսարան մը պարզելով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ վեց մարտանաւեր մօտերս Սէլանիկի նաւահանգիստը պիտի ժամանեն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Սէլանիկի մէջ նոյեմ. 138 մահեր պատահեր են, որոնց 52ը տղայ՝ 33ը՝ կին և 53ը՝ այր են։ Ատոնց 12ը՝ իսլամ են, 44ը՝ քրիստոնեայ և 82ը՝ հրեայ։ 19ը՝ կուրծքի հիւանդութենէ մեռած են, 16ը՝ ծաղկախտէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ՁԻՒՆ.— Դեկտ. 4էն սկսեալ Պոնթալի մէջ երկու օր ձիւն տեղացեր է։ Տեղ տեղ հաղորդակցութիւնները ընդհատուեր են։ Պողզըր գաւառին մէջ ու շրջակայ լեռներուն վրայ երկու կանգունէ աւելի ձիւն տեղացեր է։

ՌԻԶԱ ՊԷՅ, մաքսային Խորհուրդին նախագահը, որ շաբաթ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, առջի օրը սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ներքին գործոց նախարար Բէթրով զօրավարը պաշտօնանկ ըրեր է Վառնայի, Շումնուի, Ռուսճուքի, Սօֆիայի և Պուրկազի կառավարիչները։

—Պուլկարիոյ գոմիսէր Նէճիպ էֆ. Մէլհամէ որ անցեալ օր մայրաքաղաք ժամանած էր, շաբաթ իրիկուն Սօֆիա վերադարձաւ։

ՀԱԼԷՊԻ կուսակալ Էնիս փաշա, ժամանակէ մը ի վեր քննական պտոյտ մը կը կատարէր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Քոնկոյի կառավարութենէն քանի մը պաշտօնեաներ մօտերս Խարթում պիտի ժամանեն՝ Սուտանի կուսակալին այցելութիւն տալու համար։ Ատոնք պաշտօն ունին պայմանագրութիւն մը կնքել՝ Պահր էլ Կազալին և Պահր էլ Ճէպէլին մինչեւ մեծ լիճերը կատարուելիք թղթատարական երթեւեկութիւններուն համար։

—Անգլիացի, գերմանացի և պելճիքացի դրամատէրներէ կազմուած խումբ մը ձեռնարկեր է Ջերթըրտ Ընկերութիւններու ձեւով Ընկերութիւն մը կազմել՝ Սուտանի մէջ ու Վերին Նեղոսի կողմերը ընդարձակ հողեր գնելով շահագործելու համար։ Եգիպտոսի Խտիվութիւնը ծանուցեր է ատոնց ներկայացուցիչին թէ Վատի Հալֆէն մինչեւ Համարական ամբողջ Սուտանի վրայ կանոնաւոր վարչութիւն մը չհաստատուած այդ տեսակ ձեռնարկ մը կարելի չէ տալ։ Միւս կողմէ երկու ճարտարագէտներ Եգիպտոս կը գտնուին՝ Սուտանի երկաթուղիները երկարելու մասին նախնական քննութիւններ կատարելու, վասն զի ատոր համար ալ ձեռնարկ պիտի խնդրուի։

ԻՍՄԱՅԻԼ ՐԱՖԻ ԷՖ., Թէքիրտաղի հաշուակալը, որ Վանայ տէֆթէրտար կարգուած է, շաբաթ օրը Թէքիրտաղէն մայրաքաղաքս ժամանեց, ասկէ Վան երթալու համար։

ՀԻՒՍԷԻՆ ՀԱՍԻՊ ՊԷՅ, հեռագրական և թղթատարական վերատեսուչը, հիւանդ ըլլալով քանի մը օրէ ի վեր իր պաշտօնատեղիէն բացակայ կը գտնուի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին Սինոդը հրաւիրեց Երէյլիի մետրապոլիտ Տ. Ներոնիմոսը՝ բացատրութիւններ տալ քանի մը թեմականներու կողմէ իրեն դէմ եղած բողոքներուն համար։ Կ՚ըսուի թէ Պատրիարքարանին կողմէ եկեղեցական մը պիտի ղրկուի՝ տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար։

—Խառն Ժողովը որոշեց Ծնունդի տօներուն առթիւ 12,000 ղրուշի գումար մը բաշխել աղքատներուն,

—Յունաց Պատրիարքական փոխանորդը ու գործակատարը, Տ. Կոնստանդիանոս Ս. Պատրիարքին անունով, շաբաթ օրը այցելութիւն տուաւ Ասորիներու Պատրիարքին։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Ամերիկեան գործարան մը, կատարուած նուազուրդին մասնակցելով, յանձն առած էր իւրաքանչիւրը յիսուն հազար ֆր.ի երեք վայրաշարժ շինել՝ ածուխի կառքերով։ Կայս. կառավարութիւն մը պահանջած էր որ կաթսաներու խողովակները արոյրէ շինուին, մինչդեռ գործարանը պնդած էր թէ երկաթէ կրնայ շինել։ Հետեւաբար այդ վայրաշարժներու շինութիւնը՝ առանց ածուխի կառքի, Պէլճիքայի Լիէժ քաղաքին Մէօզ գործարանին յանձնուած է՝ իւրաքանչիւրը 32,500 ֆր.։ Գերմանական Ընկերութիւնը թէեւ այդ գինը 32,225 ֆր.ի զեղչեր է, սակայն պէլճիքական գործարանին յանձնումը կատարուած ըլլալով, նկատողութեան չէ առնուեր։ Պէլճիքական այդ Ընկերութիւնը յանձնառու է նաեւ շինել քսան վակոններ, տասը հատը զսպանակով՝ ամէն մէկը 15 թոնօ տարողութեամբ և 75,000 ֆր. նաեւ Պէրութի մէջ յանձնելու պայմանով։ Վճարումները մաս առ մաս պիտի կատարուին։

—Թնդանօթարանի սպաներէն հազարապետ Րաղըպ պէյ, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկաթուղիներու վարչութեան պաշտօնեաներէն Զիւհտի պէյ, Թէքսանէի սպաներէն Րիզա էֆ. և Քաղաքապետութեան իրաւագէտ խորհրդականներու օգնականներէն Նաման էֆ. Լիէժ պիտի ուղեւորին՝ Հիճազի երկաթուղիին յատուկ գիծերը եայլն ստանալու համար տեղւոյն պէլճիքական գործարանէն։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ փետր. 3ին (Ն. Տ.) դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի հովանաւորութեամբ նուագահանդէս մը պիտի տրուի պարսկական Տէպիսթանը Իրանեան վարժարանին որբ ուսանողներուն համար։

ՀԻՃԱԶԻ ուղեւորներու ժամանումը այս տարի սովորականէն շուտ սկսած ըլլալով, հոն ղրկուելիք բժշկական մարմնոյն ընտրութիւնը քանի մը օրէն պիտի կատարուի։

ՄԻԼՔԻԷ վարժարանին շրջանաւարտները ասկէ վերջը պարտաւորիչ կերպով հեռաւոր գաւառակներ պիտի ղրկուին գայմագամութեան պաշտօն վարելու համար, վասն զի անոնցմէ շատերը մօտ տեղեր երթալ կ՚ուզեն, մինչդեռ կայս. կառավարութիւնը կ՚ուզէ որ Միլքիէ վարժարանին մէջ դաստիարակուած անձերը հեռաւոր գաւառակներ երթան որպէս զի կայս. կառավարութիւնը օգտուի անոնց կարողութիւններէն։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ժողովին վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ յանձնաժողովի մը տեղեկագիրը՝ վարժարաններու մէջ և ուրիշ տեղեր գործադրուելիք առողջապահական միջոցներու նկատմամբ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ նորէն 1862 ղրուշ ղրկուած Հնդկաստանի սովեալներուն ի նպաստ։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան սնտուկին վարչութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ իբրեւ գրաւ ընդունուած արժէքաւոր նիւթերու և կալուածներու վաճառման մասին՝ կարգ մը դիւրութիւններ ձեռք բերելու համար։ Վարչութիւնը գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ վճռագիրներու գործադրութեան պաշտօնէութեան դիմելու պարագային համար կարգ մը բարեփոխութիւններ ըլլան։ Նախարարութիւնն ալ այդ առթիւ քանի մը էական հրամաններ տուաւ նոյն սնտուկին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Պետական Խորհուրդին անդամ Զայեան Իլիաս էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով, առաջարկած է որ ապահովագրական Ընկերութիւններու պայմանագրութիւնները վարձքի մը փոխարէն վաւերացուին։ Այդ ծրագիրը նկատողութեան առնուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ։

ՊԱՂՏԱՏԻ Սէնայի վարժարանին ուսանողներուն համար Գերմանիայէն ղրկուած 43 կտոր նուագարաններ Պասրա ժամներ և անկէ Պաղտատ ղրկուեր են։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիր կը պատմէ թէ անցեալները Յունաստանէն Այվալըք տարուած 25,000 օխա սալորներ մաքսին փախցուելով քաղաք մտցուեր են։ Մաքսային տեսչութիւնը յետոյ իմանալով խանութպաններէն հաւաքեր է չափուածները։ Իզմիր այդ մաքսանենգութիւններուն վրայ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ ամէնէն գլխաւոր դերը կատարողն է Սամուէլ անուն Հրեայ մը։

ԽԱՌՆՈՒՐԴ ԱԼԻՒՐՆԵՐ.—Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն, ըսելով որ խառնուրդ ալիւրներ կը ներածուին Սամսոն. նաեւ այդ քաղաքին մէջ աղացուած խառնուրդ և առողջութեան վնասակար ալիւրներ կ՚արտածուին։ Ատոնցմէ մաս մը անցեալները Կ. Պոլիս բերուելով, տարրալուծուեր և խառնուրդ ըլլալը հաստատուելով մուտքը արգիլուեր է։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ հինգշաբթի իրիկուն երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Փիլիպէէն կը գրեն Իզմիր թէ Վառնայի նաւահանգիստին շինութեան նախորդ յանձնառուները՝ Պ. Պ. Միխլովսքի և Հայրապետեան, Բալլովի ոգելից ըմպելիներու գործարանին մէջ առաջ եկած 150,000 ֆր.ի բացին հետեւանքով սնանկացեր են։ Ատոնք երկու տարիէ ի վեր կառավարութեան տուրքերը չհատուցանելէ զատ գործաւորներու վարձքն ալ չեն վճարեր եղեր։ Կառավարութիւնը գրաւեր է գործարանին բոլոր գործիքները։ Այդ սնանկութենէն շատերը վնասուեր են։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պէրլինի մէջ մօտերս լրագիր մը պիտի հրատարակուի՝ Թուրքիոյ և Գերմանիոյ առեւտրական յարաբերութեանց զարգացմանը ծառայելու և օսմ. երկիրները ղրկուած ապրանքներու նկատմամբ տեղեկութիւն տալու Գերմաններուն։ Թուրքիա ներածուած օտար ապրանքներուն մէջ մինչեւ հիմա գերմանականները հարիւրին ութ էին։ Այդ լրագրին հրատարակութիւնը պիտի նպաստէ գերմանական ապրանքներուն աւելի շատ սպառման։

ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.— Գերմանական Վաքաւլիա շոգենաւը ուր ռուս զինուորներ կը գտնուէին, երէկ Մայրագոյն Արեւելքէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Երեք վիրաւոր զինուորներ և մեռեալ մը ռուսական հիւանդանոցը փոխադրուեցան։ Շոգենաւը յետոյ Օտեսա ուղեւորեցաւ։

—Ռուսական ուրիշ շոգենաւ մը դարձեալ ռուս զինուորներով, երէկ Օտեսայէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և դէպի Մայրագոյն Արեւելք ճամբայ ելաւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներու Ընկերութեան խնդրանօք Սիրքէճի հանուած ապրանքներու մաքսային գործողութիւնները, որոնք Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ կը կատարուէին, և այդ կերպով ժամանակ կը կորսուէր, ասկէ վերջը Սիրքէճի մէջ պիտի կատարուին։

ՆԱԽԿԻՆ ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ վախճանեալ Ճէվատ փաշայի կինը, կ՚ըսէ Սէրվէթ, խնդրագիր մը մատուցեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին, ըսելով որ իր ստացած թոշակը համապատասխան չէ Ճէվատ փաշայի ստացած ամսաթոշակներուն՝ կենդանութեան ատեն։

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Ապտուլմէսիհ, երէկ, Բերայի եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերատեսչութիւնը բոլոր կայարաններուն հաղորդեց այն հրահանգը որուն համաձայն հեռագրական ու թղթատարական ցրուիչները երեք կարգի բաժնուելով միայն հագուստ պիտի կրեն։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյ իր պաշտօնատեղին հասեր է։

ՌՈՒՍԻՈՅ լրագիրները կ՚ըսեն թէ Կ. Պոլսոյ և Պեդերսպուրկի միջեւ առաքումները փութացնելու համար՝ Պեդերսպուրկի և Սեվաստոպոլի միջեւ երկաթուղիի կառախումբերը ուղղակի կ՚երթեւեկեն։

ՎԱՆԱՅ ու Պաղէշի մէջ սաստիկ ձիւն կը տեղայ։ Ճամբաները գոցուած են։ Ձիւնախառն փոթորիկ ալ կայ, որով երթեւեկութիւնները դադրած են։

ՄԱՔՍԷ ԶԵՐԾ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Եգիպտոսի զինուորներուն համար գնուելիք ձիերը մաքսէ զերծ ըլլան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նաւային սպայ մը Ամերիկա ղրկել՝ օսմ. յածաւորակին շինութեանը վրայ հսկելու համար։

ԲԷՏԻՔՈՒԼԷԻ մանարանին մէջ, Եանի անուն գործաւոր մը, առջի օրը, աշխատած պահուն ալ թեւը մեքենային մէջ մնաց և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԹՈՒՆԷՅԼ.—Անգլիոյ դեսպանատունը, կ՚ըսէ Սէրվէթ, ծանուցեր է Բ. Դրան թէ Ղալաթիոյ Թիւնէլին մենաշնորհը չի կրնար Ծիպրալի Կազալէ էֆ.ի տրուիլ, վասն զի հիմնակուած Ընկերութիւնը նախամեծարութեան իրաւունք ունի՝ մենաշնորհին տրամադրութեան համաձայն։

ՎՈՏԻՆԱՅԻ մէջ (Սէլանիկ), երեք հոգի ձերբակալուեր են՝ Եորկէատէս անուն վաճառականէ մը սպառնական նամակով հինգ հարիւր ոսկի պահանջած ըլլալնուն համար։

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարքը, փոխանորդ Ճէվահիրճեան եպիսկոպոսի ընկերակցութեամբ, շաբաթ օրը փոխադարձ այցելութեան գնաց Սերպիոյ նորընտիր դեսպան Պ. Սավա Կրուիչի։

—Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն Գասըմ Փաշա իջնելով, երէկ առաւօտ պատարագ մատոյց տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր։

—Ճէվահիրճեան Սրբազան շաբաթ օրը առանձինն բարի գալստեան այցելութիւն տուաւ Ասորիներու Պատրիարք Տ. Իգնատիոս Ապտուլ Մեսիհի։

—Բզէի նախորդ Առաջնորդական Տեղապահ Վահրիճ Վարդապետ Շահլամեան՝ որ առջի շաբթու մայրաքաղաքս ժամանած էր, յառաջիկայ տօնական օրերուն համար Պալաթի եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգուեցաւ։

—Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ, Գաղատիոյ, Ռոտոսթոյի և Բզէի համար Տեղապահ նշանակուած վարդապետներուն հրահանգ պիտի տրուի որ յառաջիկայ Ծնունդեան տօնին իրենց թեմերը գտնուելու համար ճամբայ ելլեն, և միւս կողմէ իրենց հրամանագրերն ալ խնդրուելով պիտի ղրկուի իրենց։

—Ս. Պատրիարքը վաղը պիտի նախագահէ Նպաստից յանձնաժողովոյ նիստին։

—Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարան դիմելով կը յայտնէ թէ, Թաղապետութեան կողմէ հաղորդուած ծանուցագրի մը համեմատ, տեղւոյն Աբաճեան վարժարանէն 25 տարուան 600 ոսկիի կալուածական տուրք կը պահանջեն, մինչդեռ Կայս. կառավարութիւնը բոլոր կրթական հաստատութիւնները ազատ կացուցած է այդ տուրքէն։ Խառն Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնելով այդ գիրը, որոշեց խնդիրը յատուկ թագրիրով մը տեղեկագրել Դատական նախարարութեան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Օր. Էլիզա Գալըզեանի ընդ. Միհրան էֆ. Տէմիրճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։—Տէր և Տիկին Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան 108, Կարապետ էֆ. Սարըգեան 108 ղրուշ։

—Գէորգ էֆ. Տէմիրճեանի որդւոյն Միհրան էֆ. Տէմիրճեանի ընդ Օր. Էլիզա Գալըզեանի հարսանեաց առթիւ փոխան ծաղկեփունջի, մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Յակոբ էֆ. Սարրաֆեան։

—Հանգուցեալ այրի Տիկին Մարիամ Զ. Գավաֆեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի իննսուն և հինգ ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Վարդան էֆ. Գ. Փիրանեան։

—Հանգուցեալ Յրան էֆ. Գոլանճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան։ (Հոգաբարձութիւն)

Այրի Տիկին Իսկուհի Բէժմաճեան, Տիրան էֆէնտի Բէժմաճեան (ի Բարիզ), Օրիորդ Արուսեակ Բէժմաճեան, Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Ստեփանեան և զաւակունք (ի Սամսոն), Տէր և Տիկին Մարգար էֆ. Ունճեան, Տէր և Տիկին Գէորգ էֆ. Բէժմաճեան և զաւակունք (ի Գահիրէ), Ռուբէն էֆ., Պետրոս էֆ. և Օրիորդ Եպրոս Միսաքեան, Տէր եւ Տիկին Մինաս էֆ. Միսաքեան և զաւակունք (յ՚Անվէրս), Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Միսաքեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Յովհաննէս էֆ. Միսաքեան (ի Պասրա) և իր զաւակը, ինչպէս նաեւ Վարդանեան, Մուրատեան, Փասըլեաճեան, Բուլճեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖԷՆՏԻ ԲԷԺՄԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այդ տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Պօղոս էֆ. Մինասեան, Տէր և Տիկին Ստեփան էֆ. Մէվլամեան, Տէր և Տիկին Ստեփան Մահտեսի Զաքարեան, Տէր և Տիկին Օննիկ Բէքմէզեան, այրի Տիկին Եպրոս Սահակեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Ստեփանեան, Տէր և Տիկին Արտաշէս Բէրոզբէեան, Իւթիւճեան և Արապաճեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՆԷ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այդ տխուր առթիւ։

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ ԱԽՏԱՆՈՒԱՆՑ
Ֆրանսերէնէ ի Հայ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Սրբագրեալ և ճոխացեալ աւելի քան
1350 բառեր
Որոց շուրջ 350ը աշխատասիրողին
յօրինածներն են
ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ
Կեդրոնատեղիք Մարգարեանի և Վէյսի
գրավաճառանոցները։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

«ԽԱՉԻ ՃԱՌԸ»

Առ Յ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Արեւելքի 4503 թուոյն մէջ բաց նամակ մը տեսայ ձեր ստորագրութեամբ, ուղղուած Արաբկիրու Գեր. Առաջնորդին։ Խնդիր կ՚ընէք, թէ «Խաչի Ճառը» ձեզի կը վերաբերի, և այդ իրաւունքին վրայ յենլով կ՚ելլէք, փոխանորդութիւնը կը ստանձնէք անոնց՝ որ Խաչի Ճառը «Գաղատիայէն մինչեւ Պոլիս, և Պոլսէն ալ մինչեւ Արաբկիր» ղրկեցին, և ահաւասիկ հոս է որ կը սխալիք, և տեսէք թէ ինչո՞ւ։

Գաղատիա, Դանիէլ էֆ. Աշըգեան կերպով մը ձեռք կ՚անցընէ Խաչի Ճառը՝ որ Պատ. Հայրապետ Օտեանի հեղինակ դիտողութիւններով լուսանցագրուած էր.—Ինք և իրենները վերին աստիճանի կը զգածուին անտեղի դիտողութիւններէն այն մարդուն՝ զոր ուրիշ առիթներով ալ ճանչցած էին արդէն իբրեւ մոլեռանդ մը. ուստի նամակով մը մեզ կը ղրկեն Խաչի Ճառը և փափաք կը յայտնեն, որ ձեռնհաս գրչի մը միջոցաւ արժանաւոր հարուածը տրուի պատուելիին նախապաշարումներուն։ Եւ ո՞վ աւելի ձեռնհաս պիտի ըլլար առանց հարուած մը տալու քան Գեր. Մուշեղ Ծ. Վարդապետը։ Ուստի Խաչի Ճառը իմ միջոցաւ կը ղրկուի Արաբկիր, Գեր. Մուշեղ վրդ.ին, որմէ կը խնդրուէր հրապարակաւ նշաւակել Պատ. Օտեանի տգիտութիւնը, և արժանաւոր դասը տալ անոր։ Ն. Գերապատուութիւնը կը բարեհաճի հրապարակաւ պարզել իր տեսութիւնները Արեւելքի 4452 թուոյն մէջ, որուն համար թէ նուաստս և թէ Գաղատացի բարեկամներս յաւէտ շնորհապարտ ենք Գեր. Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետին։

Կը տեսնէք հիմա, Պ. Սիմոնեան, այդ գործողութիւններուն մէջ դուք ամենեւին մաս չունիք, և հետեւաբար ամենեւին իրաւունք չենք տար ձեզի, որ ելլէք հրապարակաւ յանդգնիք մեր կողմէն խօսելու, և մանաւանդ աւելի չիտակը պաշտպան կանգնելու Պատ. Հայրապետ Օտեանի։

Գալով ձեր յօդուածին այն մասին՝ ուր կը յայտնէք թէ Օտեան նախատելու մտօք չէ գրած իր դիտողութիւնները, այդ ալ բացարձակապէս սխալ է, որովհետեւ նախատական ոգին ակներեւ կ՚երեւայ պատուելիին լուսանցագրութիւններուն մէջ, երբ այն Հայ. Եկեղեցւոյ նուիրապետութիւնը կը ծաղրէ յայտնապէս, Վարդապետի, Եպիսկոպոսի, Կաթողիկոսի տիտղոսները բացառ աւելորդ դատելով, և դեռ ի՛նչպիսի անհեթեթ ծաղրածութիւններ, զորս եթէ ուզէք կրնաք կարդալ ձեր քով գտնուող Խաչի Ճառին լուսանցքներուն վրայ։ Այդ այլանդակութիւնները ի վեր կը հանեն մանաւանդ Պատուելիին տգիտութիւնը. քանի որ գիտենք թէ իր աւետարանական բովանդակ հմտութիւնը և աստուածաբանութեան մասին ունեցած կարողութիւնը՝ գրքին վրայ մատիտով գիծեր քաշելէ և «աւետարանական չէ» ըսելէ անդին չանցնիր։ Այդ տեսակ մարդոց հետ կը վարուին այնպէս՝ որպէս կը վարուին խօսքէ հասկնալու կարող չեղող անձերու հետ։

Ս. Խ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, 16 դեկտ.

Հեռագիր Այսօրուան

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 դեկտ.— Լոնտոնէն կը ծանուցուի սեղանաւորական մեծ տագնապ մը։ Բացը յիսուն միլիոն ֆր.ը կ՚անցնի։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Այսօր նորէն զրոյցներ կան նախարարական տագնապի մը կամ մասնակի փոփոխութեան մը մասին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Նոքս զօրավարը թող չի տար որ Տէվէթ զօրավարը նորէն անցնի Օռանժի հարաւային կողմէն։

—Բրէթօրիայէն կը հեռագրեն թէ Նաթալի մէջ ութ հազար Պօէրներ կան։

—Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրէնչ զօրավարը գրաւեր է Վէնթէրստորբը։

ԱՄՍԹԸՐՏԱՄ.—Կ՚ըսուի թէ Քրիւկէր նախագահը Ութրէխթ պիտի երթայ իր աչքերուն երկար դարման մը ընելու համար։

ԲԱՐԵՅՈՒՍՈՅ ԳԼՈՒԽ. — Պօէրներու փոքրաթիւ խումբ մը դեկտ. 24ին Պուրկէրստորբի մէջ Անգլիացիներուն վրայ սաստիկ յարձակում մը ըրաւ։ Անգլիական զինուորները աղէկ աչքով չեն նայիր Պօէրներուն պատերազմի պատրաստութիւններուն։ Պօէրները մեծ գործունէութեամբ կ՚ամրացնեն զինուորական բոլոր կէտերը։ Անգլիական Կրէնֆիլտ զօրավարը 700 զինուորներով կը հալածէ Պօէրները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Բրէթօրիայէն թէ Նոքս զօրավարին զինուորները կարգապահութեան մէջ կը թերանան և թէ Անգլիացիներուն և Պօէրներուն միջեւ կատարուած ընդհարումներու պահուն Պօէրները մեծ կորուստ կ՚ունենան։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինի ճափոնական դեսպանը կ՚ըսէ թէ Չինու կառավարութիւնը հակամէտ է ընդունիլ Տէրութեանց ծանուցագիրը և թէ յուսալի է որ մինչեւ տասը օր պատասխանէ այդ ծանուցագրին։ Թէ՛ Լի-Հունկ-Չանկ և թէ Չինկ ապահովութիւն տուեր են թէ Տէրութեանց պայմանները առանց դիտողութեան պիտի ընդունին։

ԹԻԷՆ-ՉԻՆ.—Հազար հարիւր անգլիական զինուորներ՝ երկու թնդանօթով, դէպ ի Եանկ-Չու ճամբայ ելան Պոքսըրներուն վրայ յարձակելու նպատակով։ Միջազգային զինուորները Թիէն-Չինի ու Թագուի մէջտեղը կը կռուին Պոքսըրներու և Չինացի աւազակներու հետ,

—Վու-Զունկի Ջրանցքին բերանը քարով լեցուն նաւեր եւայլն դրուեցան՝ օտար նաւերուն մուտքը արգիլելու համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 30 Դեկտ.—Բէքինէն կը հեռագրեն Հավասի թէ Չինկ իշխանը ու Լի-Հունկ Չանկ Տէրութեանց դեսպաններուն հաղորդեր են կայսր. հրամանագիր մը ծանուցանող թէ կայսրը կ՚ընդունի Տէրութեանց ծանուցագիրը և կ՚արտօնէ իր պատուիրակները՝ բանակցութեան մտնել Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն հետ։ Կայսրը թշնամութեանց դադարումը կը պահանջէ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲԱՐՆԱՎԱՐՈՆ. (Բարէյուսոյ Գլուխ).—(Ռիւթէրի հեռագիր).—Պօէրներու բազմաթիւ զօրախումբ մը երեցաւ Պլուփքրանցի մօտերը, ասկէ վեց մղոն հեռուն՝ Վիքթօրիա–Ուէսթըն Նիւքէսլ տանող ճամբուն վրայ։ Ստոյգ աղբիւրէ տեղեկութիւն կը տրուի թէ Լուի Պոթա հրամանատարը ծանուցեր է Պօէր զօրախումբերուն թէ Քրիւկէր նախագահէն լուր մը ստացեր է որուն համաձայն Պօէրները պէտք է կամ անձնատուր ըլլան և կամ առանձին շարունակեն պատերազմը, վասն զի դուրսէն որ և է օգնութիւն սպասելու չէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	10
Ամէնէն բարձր գին	»	25	12
Ամէնէն վար գին	»	25	09 ½
Ռումէլի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	37
Ամէնէն բարձր գին	»	[illegible]	25
Ամէնէն վար գին	»	110	37

ԲԱՑՈՒՄ 18 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Դ.	25	10 ½
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	110	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օսմ.		1	04
Օսս. Ս. Շանս է Վալէօռ		[illegible]	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		197	—
« պարտաթ.		451	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		68	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17 ½
» » » չէք	»	110	16 ½
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	[illegible]	12
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	38
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Թօլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճալիք	»	86	—
Ռուպլի Չղթաղրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 29 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 ⁰/₀		101	25
» » 3 ½ ⁰/₀		102	90
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	40
) գոց.	»	23	37
» » » Բ.		—	—
« « « Գ.	»	26	37
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	538	—
Օսմանիէ	»	443	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. մաքսատուն	»	522	—
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Բրիտանիք Թիւրք 4 ⁰/₀		480	—
Քրէտի Լիոնէ		1107	—
Իտալական Ռանթ	»	95	75
Սպանիական արտաքին	»	70	—
Թրանսվալ	»	69	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	80
[illegible]	»	8	

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		96	56
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		48	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	87
Օսմանեան Պանքա		11	75
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 ⁰/₀		31	—
» Մոնօբոլ		41	—
Պուլկարական 1888		81	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		104	25
Տօմինիալ		103	75
Թրանսվալ		2	68
Դյոըն երկաթուղի		10	50
Փոխառութիւն		25	315

ՎԻԷՆՆԱ 29 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	105	50
Օսմ. Ռէժի	»	285	—

ՊԷՐԼԻՆ. 29 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	60
Ռումէլիի երկաթուղի	»	169	50
Անատ. երկթ. պարտամուրհ.	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	205

ԲՐԻՒՔՍԷԼ, 29 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		22	95
Ռումէլիի երկաթուղի		110	25

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ
354, Բերա, Մեծ Փողոց, 354
ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԻ ԱՌԱՏ ԿԱՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէն մարդու ծանօթ է այն նոր կերպարանափոխութիւնը որ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷի վաճառատուները կրած են, շնորհիւ շէնքին ընդարձակման։ Պօն Մարշէի վաճառատանց տնօրէնութիւնը այս ընդարձակման պատճառաւ կրցած է կաղանդչէքի առարկաներու ճոխ և այլազան մթերք մը ցուցադրել հանրութեան։ Վաճառքներու բաժանումները այնքան լաւ կատարուած են որ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷի վաճառատուները գեղեցիկ երեւոյթ մը ստացած են, որուն համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել։ Այս ամէնը կ՚ապացուցանեն թէ տնօրէնութիւնը կը ջանայ միշտ գոհացում տալ իր յաճախորդներուն, որոնց թիւը կ՚աւելնայ զգալաբար։

ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ
Կը փափաքի՞ք հարսանեաց փայլը աւելցնող մոմեր ունենալ։ Եթէ այո՛, ուրիշ տեղ երթալէ առաջ հաճեցէք անգամ մը այցելել
ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Մահմուտ Փաշա,
Գամանօ խանի տակ, 86
Ուր պատրաստ կը գտնուին և կը պատրաստուին մինչեւ հիմա տեսնուածներէն բոլորովին նոր ու սիրուն ձեւով հարսի մոմեր, վայելուչ վարդարանքով։
Յիշեալ վաճառատունը որ կրնայ մրցիլ ուրիշ ամէն խանութի հետ, իր յաճախորդները կը գոհացնէ՝
1. Տեսակի ճոխութեամբ,
2. Յանձնարարութեանց փութով և խղճամտօրէն կատարուելովը,
3. Գիներու զգալի զեղչով։
Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղեր, կոլանքներ, սնսուկ. գլխարկի ծաղիկ, փեսուր, էկրեդ, տերեւ, պոօշէ, տանթէլ, ֆորսքլա, բասմանդրի, Ֆիշու, ֆորահ, ևն. որք կը վաճառուին մեծաքանակ և փոքրաքանակ անմրցելի աժան գիներով։
Դիմեցէ՛ք անգամ մը ու գոհ պիտի մնաք. 341

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԿՈԹԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոտ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձերը ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՍԹԱՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ յամին 1843
Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000,000
Ընկերութեան մաթեմաթիքական պահեստները՝ իր ապահով. գրութեանց հինութեան և կարեւորութեան համեմատաբար հաշուուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող և ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՅ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ։
Բաղդատական ցուցակ սակագնոց ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ	ՏԱՐԻՔ			
	35	40	45	50
ՍԹԱՐ ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք »	28.11	33.01	39.55	48.48
Ֆրանսական ընկ.ք »	30.70	35.90	42.60	51.60

ՍԹԱՐի գիները ամէնէն աժան են
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գափու, Անատոլու խան, 20, 21, 22

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմբլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք ունենալ։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակելով աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և զօրեղ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

10—26

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ր. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՆԻՒ ԵՕՐՔ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՄ 225 ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

Նիւ Եորքի ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ Նիւ-Եորքի ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնման թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի. բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պաշտօնեայ
192 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՍԻՆ ԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ — ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. ազգաշատ արդիւնութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին եւեւ. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուական ը
0 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին ՕՍՄ ՍԻՍ Եէնի խան, Բաղտաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Գ. Ալպէր Սիմընս
Ֆէրմէնէճի խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Յով. Պօնքայի մասնաճիւղը
Եէնի Ճամի Հաւլուճը փողոց,
Օտ. Նամազկեահ դէմը

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Չաւօխ
Մաքրուհճըլար, Զաքըրը խան, Թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Գործարանին Նշանը

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՑԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալներ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՕՐԼ 531

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ունքափան խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրբուլ և Ամերիկա

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթանիա	8845	Թիրրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյտանճըքլը խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր ծաւալով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականարար Նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Անհունար գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիւսերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինութիւններու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. Բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է.
- 180 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ ծղծակազմ հատորով
- 215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Յ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանըն զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպզուքճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադառն ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճէնեվիկ և գլխացուկի արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութեանց կատարելապէս կը բուժեն ինչպէս նաեւ ծմրկացոյց գեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդանիւթեր միջոցաւ, առանց ցաւի ակռաներ հանելով։

Ե. Գ. Զեռնաները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) կընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

Կ'ուզէ պահել ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

534
CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՎԵՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէյալ Պէյ խանի քով, թիւ 1.
Չիֆտէ Սիլէր մաղազասը

Յիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, անօթի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրխնձեր (շըրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոբ) փոքր և մեծ մանրադիտակի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի եալլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՃՈՒԱՔԻՆ ԿԱՊԻՆ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընթացք Հուլ ի Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	188
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գարսօ	895	Հէրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիպսօ	1785
Արքօսօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտաւ	3720	Միլօ	1057	Սէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Տաւրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէվիտէօ	1785	Թասսօ	1328
Գրամօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտահօ	3354	Նէրօ	1083	Թօրպօ	3327
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իսահօ	5540	Օթիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թօրրիտօ	487
Դալիպսօ	1337	Էրագօ	1841	Քիլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1863	Եէտօ	1850
Գիրօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րոմէօ	1789		

Քլառօ շոգենաւը, նաւապետ Պէրթարք, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Թ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 23—24, Քէօշկէր Մէլէքթ խան. Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրբուլ և Միջերկրեայ ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիան	10500	Ջավիան	350
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	350
Քէսդրիան	10500	Ալբրոժըն	300
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	350
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	350
Ճօրճիան	8000	Անատօլիան	350
Գասդոնիան	8000	Ալգաշիըն	350
Ֆլորենդիան	8000	Լէապիան	300
Տալէրնիան	3700	Մէնտօ	[illegible]
Վաւոնիան	3700	Օրօրքօ	[illegible]
Տալմէնիան	3700	Լիպօլօն	[illegible]
Տափեան	3500		

Ապրանքի [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600

COMP 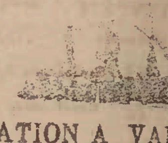 RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւն

Շ. 12 25 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի
Բշ. 13 26 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդելով Աղեքսանդրէթ, Բօրթ-Սայիտ, Յաֆա, Կէսարիա եւ Բէյրութ)
Ե 14 27 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 14 27 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր. 15/28 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի

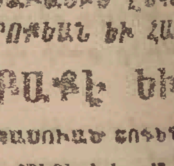

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՕՏԵՍՍԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ
Ցունվ. 1ին Միճկրէի, Մարսիլիա
, 7ին Անատոլի, Անատոլ-Պէտիլէ
[illegible]
Ցունվ. 2ին Միճկրէի, Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում։
, 8ին Անատոլի, ուղ. Մարսիլիա
Ճամբորդ [illegible]
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալէն Թօփ Հանէ Քարաքէօյ
516 Թ. ՊԷՔՕՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԽՈՒՍԻԿԵԱՆ

—)(129)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԶ.

ՍՆՈՎՏՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՂՋԻԿԸ

10

«Պարոն տ'Առսի, ըսի, ամէն պատճառ ունիմ ընելու ինչ որ կ'ուզեմ ընել երախտագիտութենէս. բայց չկայ կին մը որ ինքզինքը բարձրացած չզգայ այդ տեսակ բանի մը գործածուելով ձեր հանճարէն։ Այն կինը որ մեծ նկարչի մը առջեւ երբ տիպար կը նստի՝ անմահ պատկերի մը համար՝ կերպով մը ինքն ալ արուեստի քրմուհի մը կ'ըլլայ։ Միայն թէ իր պաշտօնը նկարչին պաշտօնէն աւելի նուազ է ազնուականութեան մէջ։ Եւ գալով «Սնովտոնի ոգին» գծելու համար իբր տիպար նստելու խնդրոյն, ո՞ր աղջիկը՝ որ կուրծքին տակ ունի այն կիմբրեան զգացումը զոր ոչինչ կրնայ մարել՝ չպիտի զգար թէ ատիկա ընելն յանձնապաստանութիւն կ'ըլլայ գրեթէ։ Ըսեմ թէ պիտի թոյլ տաք ինծի որ ձեր դիմացը նստիմ անմիջապէս որ ուզէք։

—Այսպէս ուրեմն նստա՞ր, Ուինի, իբր տիպար Սնովտոնի Ոգիին, ըսի։

—Այո, ըսաւ Ուինի, մէկ քանի անգամ նստայ։

—Ահ, կրնամ երեւակայել ատոր փառաւոր արդիւնքը, ըսի։

—Կրնա՞ս, ըսաւ Ուինի։ Փառաւոր արդիւնքը անյաջողութիւն մը եղաւ, ինչպէս նոյն ինքն պարոն տ'Առսի ալ խոստովանեցաւ ամէնէն առաջ։

—Ի՞նչ։ գոչեցի, Սնովտոնի աղջիկ մը իբր տիպար ունենալով հանդերձ չյաջողեցա՞ւ։

—Սնովտոնի Ոգին նկարելու համար, պատկերահան մը կ'երեւայ թէ Սնովտոնի աղջիկէ մը աւելի բանի մը կը կարօտի, յարեց Ուինի։ Կը կարօտի համակրութեան,—կատարեալ ու անբաժան համակրութեան՝ հանդէպ այն ցեղին որուն տրուած է Սնովտոնը։ Պատկերը չյաջողեցաւ ու շուտով երեսի վրայ թողուեցաւ։

11

Թէ ինքն իր վրայով և իր արկածներուն մասին խօսելէն յոգնած ըլլալուն, և թէ իր պատմութեան մէջ հիմա այնպիսի կէտի մը մօտեցած ըլլալուն որուն վրայ երկարաբանել հաճելի չէր, Ուինի նորէն առաջարկեց որ պատմութիւնը մնար այս տեղ, գոնէ ժամանակի մը համար, և թախանձեց ինծի որ պատմեմ իրեն ինչ որ պատահած էր ինծի, Ռաքսթոնի մէջ խըրճիթին դրան առջեւ իրարմէ բաժնուելնէս ի վեր։ Նոյն իսկ եթէ կարելի եղած ըլլար ինծի իմ վրայով խօսիլ՝ առանց այս կամ այն վտանգաւոր միջադէպը շօշափելու, իրեն և իր Բրիմրօզ Պօոթէն ապառուելուն վերաբերեալ գաղտնիքներու գաղտնիքին թափանցելու անհամբերութիւնս այնքան մեծ էր որ, աղաչեցի իրեն պատմել ինծի թէ ի՛նչ պատահած էր իրեն Հըրսքօթ-Մանօրէն բաժնուելէն յետոյ և թէ ի՛նչ եղած էր անկէ հեռանալուն պատճառը։

—Շատ աղէկ, ըսաւ Ուինի, հիմա պիտի պատմեմ քեզ տարօրինակ բան մը որ պատահեցաւ։ Գեղեցիկ գիշեր մը, լուսինը այնքան պայծառ էր որ պարոն տ'Առսիէն բաժնուելէս յետոյ, կողմնակի դուռէն գաղտագողի պարտէզ ելայ, որ իմ սիրական տեղս էր, վասն զի անգլիական վաղեմի ծաղիկներ խառնուած էին խնձորենիներու և տանձենիներու հետ։ Պարտէզին մէջ ասդին անդին կը պտըտէի, մտածելով քեզի, ինծի և պարոն տ'Առսիին վերաբերեալ հազարաւոր բաներու վրայ, երբ ծաղկոցի մը եզերքը կեցած տեսայ բարձրահասակ կնոջ մը կերպարանքը։ Չկրցայ հաւատալ աչքերուս, վասն զի միշտ ենթադրած էի թէ ինք, պարոն տ'Առսիէն և տիկին Թիւնիկէն զատ, աղախիններն էին միայն տանը բնակիչները։ Ետ դարձայ և կամաց մը պզտիկ դուռէն անցնելով մտայ տանը ցանկապատին մէջ։ Երբ այս միջադէպին վրայ կը խորհրդածէի, միտքս եկաւ զանազան բաներ, որոնք զատ զատ մտքիս վրայ ազդեցութիւն մը չէին ըրած, և որոնք հիմա իրարու հետ աղէկ կը յարմարէին ու կարծես գաղտնիքի ու կասկածի պատուհաններ կը բանային։ Աղախիններու դէմքերուն վրայ խորհրդաւոր նայուածքներ ու շարժուածքներ ցոյց կու տային թէ գաղտնիք մը կար որ ինէ պիտի պահուէր։ Շատ ուշադրութիւն ընծայած չէի այս բաներուն, բայց հիմա անոնց նկատմամբ անտարբեր չէի կրնար ըլլալ պարտէզին մէջ բարձրահասակ կինը տեսնելովս։

—Յաջորդ օրը հիւրեր եկան և երբ առարկեցի թէ գլուխս կը ցաւէր, պարոն տ'Առսին ըսաւ.

—Թերեւս աղէկ կ'ըլլար որ այսօր ձեր սենեակէն դուրս չելլէիք։

—Ըսի իրեն թէ այնպէս պէտք ընէի ես ալ, և այն օրը առանձին անցուցի, մտածելով գլխաւորաբար բարձրահասակ կնոջ վրայ։ Իրիկուան պարտէզ իջայ և երկար ատեն հոն մնացի, բայց բնաւ բարձրահասակ կին չտեսայ։

—Դատակէն դուրս ելայ և երբ կը պտըտէի խոտերուն վրայ, կնձիներուն տակ, որոնք մեծ ցանկին վրայ շուք կը ձգէին, նորէն մտածեցի տեսածիս վրայ, բայց չկրցայ մեկնութիւն մը գտնել։ Կեցած էի ծառի մը տակ, անոր տերեւներուն շուքին մէջ, երբ յանկարծ զգացի թէ բարձրահասակ կինը քովիկս էր։ Ետիս դարձայ և դէմ առ դէմ գտայ ինքզինքս Սինֆի Լըվլին հետ։ Ուրուականի մը տեսքը ալ աւելի չէր կրնար թունդ հանել զիս, բայց իմ երեւումս անոր վրայ ըրած ազդեցութիւնը ալ աւելի մեծ եղաւ։ Դէմքը այնպիսի արտայայտութիւն մը առաւ որ արիւնս սառեցաւ կարծես, ու սուր ճիչ մը արձակեց. «Հա՛յր, անէ՛ծքը։ Իր զաւակները թափառական ըլլան ու իրենց հացը մուրան. հեռու, անապատ տեղերէ երթան փնտռեն զայն։» Ու յետոյ դէպ ի տուն վազեց։

—Քանի մը վայրկեանէն Պ. տ'Առսի դուրս ելաւ մարմարէ դրան վրայ, գլուխը բաց և յայտնապէս շատ խռոված։

—Օրիորդ Վին, ըսաւ, վախնամ թէ չափազանց զարհուրեր էք։ Այսքան անժամանակ ու ձախորդ պարագայ մը չէր եղած բնաւ։

—Բայց ինչո՞ւ հոս է Սինֆի Լըվլ, հարցուցի, և ինչո՞ւ ըսուած չէր ինծի անոր հոս ըլլալը։

—Սինֆին իմ վաղեմի բարեկամս է, ըսաւ։ Սովորութիւն ունեցած եմ պատկերներու համար իբր տիպար գործածել զանի։ Հոս եկաւ իմ դէմս պատկերի մը համար նստելու, երբ հիւանդ ինկաւ յանկարծ։ Նոպաներու ենթակայ է, ինչպէս տեսաք։ Բժիշկը կը կարծէր թէ ցած էին ու ալ տեղի չպիտի ունենա ու ես որոշեցի որ վաղն առտու մէկտեղ պիտի ըլլայ։

—Պատասխան չտուի բնաւ և քալեցի քովէն՝ մարգագետնէն մինչեւ պարտէզին դուռը։ Պարոն տ'Առսի մտերմութեան վրայ ունեցած վստահութիւնս, կը նմանէր տղու մը հօրը վրայ ունեցած վստահութեանց։

—Օրիորդ Վին, ըսաւ յուզուած ձայնով մը. կը զգամ թէ ձախորդ միջադէպ մը պատահեցաւ մեր մէջ, և ասկայն եթէ երբեք ձեր բարիքին համար բան մը ըրի, ան ալ այն եղաւ որ որոշեցի յետաձգել ձեզի յայտնելը այն պարագան թէ Սինֆի Լըվլ այս երդիքին տակ կը գտնուէր, մինչեւ որ իր բժշկութիւնը այնքան կատարեալ ու վճռական ըլլար որ չկրնայինք երբեք որ ունենալ այն դժնդակ տպաւորութիւնը զոր կրեցիք հիմա։

—Զգացի թէ պայրոյթս կը հալէր իր խօսքերուն երաժշտութեան մէջ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ
(Շարունակելի)